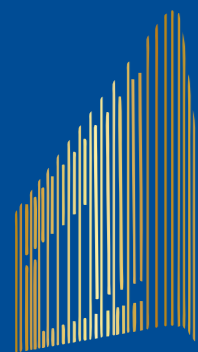

**НОВАЯ СИНЕРГИЯ
КАЗАХСТАНА И ТУРЦИИ:
ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ
ДЕЛОВОГО СООБЩЕСТВА**

**TÜRKİYE VE KAZAKİSTAN
ARASINDA YENİ SİNERJİ:
İŞ DÜNYASI İÇİN
UFUKLAR**

EKSEN CENTER

LOCATION:

Republic of Kazakhstan,
Almaty,
17A Nauryzbai batyr street

TOTAL AREA

27 000 sq.m.

FLOOR AREA

1 660 sq.m.

PARKING

2 floors

SALE & RENT

**Business Center
A - class standard
classification of
office centers.**

**In many ways, this is
due to the excellence
of the technical
solutions and quality
of all systems in place
at the business center.**

TUKİB

#4/ноябрь-декабрь/2019

tukibkz

tukibkz

TUKİBKZ

www.tukib.kz

Главный редактор:
Ровшан Мамедоглы
Редактор:
Ляйля Буланбаева
Дизайн:
Арзу Саликова

Baş Editör:
Rövşen Memmedoğlu
Editör:
Leyla Bulanbayeva
Dizayn:
Arzu Salikova

Журнал «TÜKİB»
#4/ноябрь-декабрь/2019

Собственник:
Общественное объединение
«Turk Kazak Isadamlari Birligi»
(Турк Казак Ишадамлары бирлиги) -
ОО «TÜKİB» (ТУКИБ)

Адрес:
г. Алматы, ул. Желтоқсан,
181, этаж «С»
Тел.: (727) 250 37 10 (вн.2374)
www.tukib.kz

Свидетельство о постановке на учет
периодического печатного издания
№17338-Ж от 30 октября 2018 г. вы-
дано Министерством информации и
коммуникаций РК.

Тираж: 1000 шт.
Выпускается ежеквартально.
Распространяется
на территории РК и Турции.
Распространяется бесплатно.

Все права защищены. При исполь-
зовании опубликованных в данном
издании материалов, включая фото-
графии, согласие редакции и ссылка
обязательны. Редакция не несет от-
ветственности за достоверность со-
общений информационных агентств.
Опубликованные материалы не
обязательно отражают точку зре-
ния редакции. Сообщения частных
компаний печатаются без исправле-
ний. Ответственность за содержание
рекламы несет рекламодатель. В
журнале использованы материалы и
фотографии информагентств и сво-
бодных интернет-источников.

TÜKİB Dergisi
Kasım - Aralık (4) 2019

İmtiyaz Sahibi:
Türk Kazak İş Adamları Birliği
(TÜKİB)

Adres:
Almaty, Jeltoksan cad.No: 181, C kat
Tel.: (727) 250 37 10 (dahili 2374)
www.tukib.kz

Sürelili yayın tescil belgesi No:17338-Ж,
tarihi: 30 Ekim 2018
Kazakistan Cumhuriyeti Haberleşme ve
İletişim Bakanlığı tarafından verilmiştir.

Tiraj: 1000 adet.
Üç ayda bir yayınlanmaktadır.
Dağıtımı Kazakistan ve Türkiye Cumhu-
riyetleri sınırları içerisinde yapılmaktadır.
Dağıtım ücretsizdir.

Tüm hakları saklıdır. Bu yayında yer
alan yazılar ve fotoğraflar izinsiz,
kaynak gösterilmeden kullanılamaz.
Yazı işleri, haber ajanslarının
haberlerinin doğruluğundan sorumlu
değildir. Haberlerin hukuki sorumluluğu
yazarlara, reklamların ise reklam verene
aittir. Şirketlerin haberleri herhangi bir
düzeltme yapılmadan yayınlanmıştır.
Dergide haber ajanslarının ve serbest
erişimli e-kaynaklarının fotoğraf ve
yazıları kullanılmıştır.

Отпечатано в типографии Dasau, г. Алматы, мкр. Керуентау 2/1
Matbaa: Dasau, Keruentau semti, №2/1, Almaty.

СОДЕРЖАНИЕ / İÇERİĞİ

#ИНТЕРВЬЮ #RÖPORTAJ

6

АНЗОР ГУСЕЙНОВ:
ОБЩЕЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ
ПРОШЛОЕ ВЛИЯЕТ
НА АКТИВНОСТЬ ТУРЕЦКИХ
ИНВЕСТИЦИЙ В РК

#ГОСУДАРСТВО И БИЗНЕС #DEVLET VE İŞ DÜNYASI

12

AVRASYA'NIN KALBİNDE
BİR FİNANS VAHASI

Международный финан-
совый центр «Астана»
(МФЦА) начал работу чуть
менее двух лет назад.

38

ТҮРІК КЕҢЕСІНІҢ 10
ЖЫЛДЫҒЫНДА
«ТҮРІК МЕМЛЕКЕТТЕРІ»
АРАСЫНДАҒЫ
ЫҚПАЛДАСТЫҚ ҮДЕРІСІ

#МЕРОПРИЯТИЯ/ETKİNLİKLER

44

ЧЕМПИОНОМ
ФУТБОЛЬНОГО ТУРНИРА
ТУКИБ СТАЛ «РАМСТОР»

28–29 сентября 2019 года в Алматы Ассоциация турецких и казахстанских бизнесменов провела 1-ый Футбольный турнир ТУКИБ.

66

İSTANBUL'DA
TÜRKİYE – KAZAKİSTAN
İŞ FORUMU GERÇEKLEŞTİ

72

TÜKİB İLE KAZAKH INVEST
ARASINDA İŞBİRLİĞİ
MEMORANDUMU
İMZALANDI

74

ТУРЕЦКІЕ
ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ
ПОДЕЛИЛИСЬ
СВОИМИ МНЕНИЯМИ
И РЕКОМЕНДАЦИЯМИ
НА ALMATY INVESTMENT
FORUM

2019' DAN KARELER

Değerli Okurlarımız,
Artık TÜKİB dergisinin 4. sayısını sizlere sunuyoruz..
Hatırlıyorum, ilk sayımızı çıkardığımızda benim yazdığım ön söz'de TÜKİB dergisinin Kazakistan ile Türkiye arasında bir köprü olacağını belirtmiştim. Bence bu görevi dergimiz yeterli düzeyde yerine getirdi. Bu ilişkiler gittikçe daha da artarak büyümeye devam edecektir. Ve artık 4. sayımız ile sizlerle birlikteyiz...

Biz, dergimizde genellikle ekonomik haberlere, gelişmelere, ayrı ayrı firmaların ekonomik çalışmalarına yer verdik, ama bununla birlikte siyasi gelişmeleri de görmezden gelmedik.

TÜKİB baskı sayısı olarak hedefinin iki katına ulaştı. Bu bir başarıdır. Şimdi Yeni Yıla yaklaşmaktayız. O yüzden yılımızın nasıl geçtiğini sizler için değerlendirmek isterim:

- Öncelikle bu yıl Almatı, dünyanın en konforlu şehirleri içerisinde yer aldı. Onu söylemek gerekiyor ki, Almatı Orta Asya'da Şanhay ve Pekin gibi büyük şehirlerin önüne geçerek ön sıralarda bulundu.

- Diğer taraftan, sözsüz ki, Kazakistan - Türkiye ilişkilerinde siyasi, kültürel ilişkilerinin yanısıra ticari ilişkiler de yer almasıdır. 2019 yılı içerisinde Kazakistan, Türkiye'ye yapılan tarım ürünleri ihracatı yüzde 44,6 artarak, 109 milyon dolar oldu. Türkiye'ye ihraç edilen ürünlerin yüzde 26'sının un, dondurulmuş balık eti, bitkisel yağ ve diğer işlenmiş tarım ürünlerinden oluştuğunun yanısıra buğday, et, yağlı tohumlar ve diğer tarımsal hammaddeler oldu.

- Bizim için Kazakistan ekonomisinde de daha göze gelen, bizi gururlandıran Kazakistan Uranyum üretiminde dünya lideri oldu. Bu yıl 21 bin 705 ton uranyum üreten Kazakistan'ın, 20 binini Güney Kazakistan, Kızılorda ve Akmola eyaletlerindeki kuyulardan üretti.

- Mart ayında ise hepimizi şaşırtan bir gelişme oldu. Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in istifası hepimiz için sürpriz olsa da, belki de beklenen bir durumdu. Bu olay ile ilgili bazı ipuçları vermeye başlamıştı. Ancak, şükürler olsun ki, onun inandığı aday Kasım Jomart Tokayev Haziran ayında oyların yüzde 70,96'nı yani 6 milyon 539 bin 715 kişinin oyunu alarak Kazakistan'ın Cumhurbaşkanı seçildi. Bu arada Nazarbayev aynı zamanda, Türk Konseyi Onursal Başkanı oldu.

- Bizi üzen olayların içerisinde Türkistan bölgesindeki Arıs'ta baş veren patlama oldu. Burada Kazakistan halkı yaraların sarılması doğrultusunda devletin yanında durdu, maddi manevi desteğini esirgemedi. TÜKİB başta Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu olmakla biz de maddi ve manevi desteğimizi eksik etmedik.

- Akıllarda kalan olaylardan biri de Türk Ticareti ve Sanayi Odası'nın açılmasıdır. Bu da bizim için çok önemli bir gelişmeydi. Türk Konseyi olarak gayri safi milli gelirimiz 1 trilyon dolara ulaşıyor. Sahip olduğumuz kaynaklarla bölgemizde önemli bir güce sahibiz. Birbirimizle olan ticaretimize baktığımızda bu rakamın o kadar da büyük olmadığını görüyoruz. Şimdi bu Oda'nın kuruluşuyla bu rakam hızla artmaya devam edecektir diye Türkiye Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan açıklama yapmıştı.

- Kasım Jomart Tokayev'in Kazakistan halkına, ulusa seslenişi bu yılın en önemli gelişmelerinden biriydi.

- Ekonomik gelişmelere geldiğimiz zaman, sözsüz ki, Orta Aya'da Eylül ayında yapılan Su Forumu kayda değerdi. Burada bir çok bilgiler verildi. Kazakistan Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (KİSİ) tarafından düzenlenen foruma, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan ve Türkmenistan'ın stratejik araştırma Enstitüsü direktörleri, Kırgızistan, Özbekistan büyükelçileri, uluslararası örgütlerin temsilcileri ve uzmanlar

katıldığı bu forumda, Orta Asya'da su kaynaklarının tarımda kullanım verimliliğinin gelişen ülkelere göre 4-5 kat az olduğuna dikkati çekildi. "Su kaynaklarının irrasyonel kullanılması durumunda tarım alanlarının artması sorunu derinleştiriyor." şeklinde konuşuldu. Ayrıca, 1960'ta bölgede 4,5 milyon hektar olan tarım arazilerinin 2 kat artarak, 10-11 milyon hektara ulaştığını belirterek, 10-15 yıl içinde bölgedeki su kaynaklarının üçte bir azalabileceğini söylenildi.

- En unutulmaz olaylardan biri de, Bakü'de düzenlenen Türk Konseyi'nin 7. Zirvesi'ndeki liderlerin önemli mesajları oldu.

Burada Sayın Nazarbayev, Türk Konseyinin başarılı bir gelişim süreci yaşadığını, Türk devletleri arasındaki birlikteliğin kendisini mutlu ettiğini söyledi. Özbekistan'ın "tam üye", Macaristan'ın ise "gözlemci" ülke olmasını memnuniyetle karşıladıklarını ifade eden Nazarbayev, şöyle devam etti: "Yeni bir tarih sayfası açılıyor. Türk Konseyi, küresel anlamda önemli siyasi ve ekonomik popülerlik kazandı. Aynı zamanda Türk Dünyasında entegrasyonumuzu da arttırmış bulunuyoruz. Türk ülkeleri arasındaki etkileşim yeni bir seviyeye çıkmaktadır. "Nazarbayev, Türk medeniyetinin çok derin köklere sahip olduğuna işaret ederek, "Türk Dünyasının birliği, benim için güven sözüyle net bir şekilde ifade edilebilir. Ben birlikteliğimizi tasvir etmek için 'yeniden doğuş' ve 'güven' sözlerini seçiyorum". Aynı zamanda da 'kardeşlik' kelimesi benim için çok şey ifade ediyor." diye konuştu.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, bu günün kendileri için "tarihi bir gün" olduğunu, Özbekistan'ın tam üye olarak Türk Konseyi safına katıldığını ifade etti. Üye ülkeler arasında ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin önemine değinen Mirziyoyev, ülkesinde son yıllarda ekonomik alanda elde edilen başarıları anlattı.

Mirziyoyev, Türk Konseyi ülkeleri nüfusunun yüzde 40'ının gençlerden oluştuğunu hatırlatarak, Genç Girişimciler Forumu'nun oluşturulmasını ve ilk toplantısının Özbekistan'da yapılmasını önerdi.

Macaristan'ın Başbakanı Viktor Orban, Türk Konseyi'ne katkı sağlamak için gözlemci üye olduklarını, kurumun Avrupa'ya yakınlaşmasında önemli rol oynamak istediklerini söyledi.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, toplantıda yaptığı konuşmada, oldukça önemli mesajlar verdi. Aliyev, Türk Konseyi ülkelerinin ortak tarih ve milli değerleri birleştirdiğini vurgulayarak, Türk dili konuşan ülkelerle iş birliğinin Azerbaycan dış politikasının önceliklerinden olduğunu dile getirdi.

Türk Konseyinin kurulduktan sonra geçen 10 yılda önemli gelişmelerin yaşandığını belirten Aliyev, "Azerbaycan, bu günden Türk Konseyi dönem başkanlığını devralıyor. Azerbaycan, dönem başkanlığı döneminde ülkelerimiz arasında hem ikili hem de çok taraflı iş birliğimizin daha da gelişmesi için çabalarını devam ettirecektir." diye konuştu.

Burada sözsüz ki, en önemli mesajlardan biri de Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın mesajlarıdır.

"Dinimiz bir, dilimiz bir, ayımız bir, ilimiz bir, aşkımız bir, yolumuz bir, Azerbaycan-Türkiye" ifadelerini aktaran Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Biz iki devlet, tek milletiz' dedik, diyoruz. Şimdi tabii yapılıcak Türk Konseyi'nde bunu biraz daha geliştiriyoruz, diyoruz ki '6 devlet, tek milletiz'. Azerbaycan'ı olduğu gibi Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan'ı da kendimizden ayrı görmedik, görmüyoruz. Hepimiz aynı dili konuşan, aynı dine inanan, tarihi, kültürü, medeniyeti bir, 300 milyonluk çok büyük bir aileyiz. Kazak, Kırgız, Özbek, Tacik ve Türkmen kardeşlerimizin de Türkiye'ye aynı nazarla baktıklarını, ülkemizi kendi evleri gibi gördüklerini biliyorum. İnşallah bu toplantımızın aramızdaki muhabbet ve kardeşlik bağlarını daha da perçinleyeceğine inanıyorum."

- Aynı zamanda şunu da belirtelim ki, Azerbaycan'da düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) Devlet Başkanları 7. Zirvesi sonuç bildirgesinde, Barış Pınarı Harekatı'na destek kararı yer aldı.

2019 yılında bizim için önemli olan olaylardan bazılarını Sizler için derledim. İnşallah 2020'de insanlığın zafer çalacağı, insanlığın daha güzel yaşayacağı bir yıla kavuşuruz.

Şimdiden Yeni Yılız Kutlu Olsun!

Rövşen Memmedoğlu
TÜKİB Dergisi Baş Editörü

АНЗОР ГУСЕЙНОВ:

ОБЩЕЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ
ПРОШЛОЕ ВЛИЯЕТ
НА АКТИВНОСТЬ ТУРЕЦКИХ
ИНВЕСТИЦИЙ В РК

За последний год объем внешней торговли Казахстана с Турцией составил 1,9 млрд. долларов, в том числе экспорт продукции сложился на сумму 1,2 млрд. долларов, импорт – 0,7 млрд. долларов. В то время как размер турецких инвестиций в экономику Казахстана уже достиг 3,7 млрд. долларов. О том, какие сектора наиболее привлекательны для турецких инвесторов и что будет способствовать росту торгово-экономических отношений между двумя странами в интервью корреспонденту центра деловой информации Kapital.kz. рассказал Генеральный секретарь Ассоциации турецких и казахстанских бизнесменов TUKIB Анзор Гусейнов.

АНЗОР ГУСЕЙНОВ: ОРТАК ТАРИХИ GEÇMIŞİMİZ TÜRK YATIRIMCILARININ KAZAKİSTAN'DA AKTİF OLMASINI SAĞLIYOR

Фото: Владимир Третьяков / Fotoğraf: Vladimir Tretyakov

Son bir yıl içinde Kazakistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi 1,9 milyar dolara ulaşırken, ihracat 1,2 milyar, ithalat ise 0,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Aynı zamanda Kazakistan ekonomisinde Türk yatırımlarının miktarı 3,7 milyar doları buldu. Türk Kazak İş Adamları Birliği (TUKİB) Genel Sekreteri Anzor Gusseinov, hangi sektörlerin Türk yatırımcılar için cazip olduğunu ve nelerin iki ülke arasındaki ticari-ekonomik ilişkileri arttıracığını Kapital.kz muhabirine verdiği röportajda anlattı.

– Анзор, расскажите, когда была создана Ассоциация турецких и казахстанских бизнесменов TÜKİB? Кто является ее участниками и какова ее цель?

– TÜKİB была создана при инициативе и государственной поддержке Турции в начале 2016 года, в год 25-летия независимости Республики Казахстан и установления дипломатических отношений между Казахстаном и Турцией как бизнес-ассоциация. Сегодня ее членами является большая часть представителей турецкого бизнеса в Казахстане.

Представляя крупные казахстанские и турецкие компании, TÜKİB объединяет наиболее известных участников на казахстанском рынке, таких как Alarko, Догуш Холдинг, Eksen Group, Eurasian Machinery (Hitachi), Efes Kazakhstan, Coca-Cola, InterContinental Almaty, Kassanov Investment Group, Makyol, Sembol – Rixos Group, Wyndham Hotel Group, Ramstore, Renaissance Holding, Dal Holding, YDA Holding и др.

Наша основная задача, в первую очередь – это дальнейшее укрепление двусторонних отношений, под этим мы подразумеваем торговые, промышленные, экономические связи; помимо этого – стимулирование деловых контактов, защита прав и интересов наших участников по сферам их деятельности на территории РК, а также различного рода консультации и так далее.

– Удалось ли достичь каких-то определенных результатов за этот период?

– Если говорить о результатах деятельности TÜKİB, начиная с 2016 года, то совместными усилиями нам удалось нарастить объем турецких инвестиций до 3,7 млрд. долл. США на сегодняшний день. Кроме того, мы ожидаем дополнительных инвестиционных предложений после казахстанско-турецкого бизнес-форума, который пройдет в Стамбуле 10 ноября.

Также ежегодно мы наблюдаем прирост товарооборота меж-

Anzor Bey, Türk – Kazak İş Adamları Birliği TÜKİB ne zaman kuruldu? Üyeleri kimlerdir, kuruluş amaçları nedir?

– İş dünyasına ait bir birlik olan TÜKİB 2016 yılının başlarında Türkiye Cumhuriyeti devletinin telkin ve destekleriyle Kazakistan'ın Bağımsızlığı'nın ve Kazakistan ile Türkiye arasındaki diplomatik ilişkilerin 25. Yıldönümü'nde 2016 yılının başlarında kurulmuştur. Bugünlerde Kazakistan'daki iş çevrelerinin hemen hemen çoğu TÜKİB'e üyedir.

Büyük miktarda Türk ve Kazak sermayesini temsil eden TÜKİB, Alarko, Doğu Holding, Eksen Group, Eurasian Machinery (Hitachi), Efes Kazakhstan, Coca-Cola, InterContinental Almaty, Kassanov Investment Group, Makyol, Sembol – Rixos Group, Wyndham Hotel Group, Ramstore, Renaissance Holding, Dal Holding, YDA Holding gibi Kazakistan pazarındaki en güzide şirketlerini çatısı altında toplamaktadır.

Ana hedefimiz öncelikli olarak ikili ticari, sanayi ve ekonomik ilişkileri daha da güçlendirmektir. Bunun yanı sıra, iş temalarına ivme kazandırmak, ülkemizin faaliyet gösterdikleri alanlarda hak ve menfaatlerini korumak, her türlü konularda danışmanlık hizmeti vermek vs.

– Bu süre zarfında belli sonuçlara ulaşabildiniz mi?

2016'dan bu yana TÜKİB'in yaptığı faaliyet sonuçlarını değerlendirecek olursak, ortak gayretlerle Türk yatırımlarının hacmi 3,7 milyar dolar seviyesine getirildi. Ayrıca, 10 Kasım'da İstanbul'da düzenlenen Kazakistan – Türkiye İş Forumu'ndan sonra daha çok yatırım teklifini bekliyoruz.

Aynı zamanda Kazakistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacminin yıl geçtikçe arttığını görüyoruz. Son verilere göre, bu yılın Ocak-Mayıs aylarını kapsayan dönemde bu rakam 1,25 milyar doları buldu.

– Yatırımlar ağırlıklı olarak hangi alanlarda yapıldı?

Kazakistan Bağımsızlığı'nın ilk yıllarından beri Türkiye'nin ülkedeki yatırımları otelcilik, konut inşaatı, imalat ve madencilik sanayii, eczacılık, gıda ve içecek üretimi, perakende satış vs. alanlara yöneldi.

ду Казахстаном и Турцией. По последним данным только за январь-май текущего года он составил уже 1,25 млрд. долл. США.

– А в какие сферы преимущественно были вложены инвестиции?

– С первых лет независимости Казахстана, турецкие инвестиции в страну были направлены на гостиничный бизнес, жилищное строительство, обрабатывающую и добывающую промышленность, фармацевтику, производство напитков, розничной торговли и продуктов питания и другие.

Что касается сферы малого и среднего бизнеса, то это текстильная промышленность, технологии, оборудование, потребительские товары и т. п. Кроме того, мы видим приоритетными секторы образования, медицины, инфраструктурные проекты, направленные на развитие малого и среднего бизнеса.

– Все финансирование носило частный характер?

– В вопросе финансирования различных инвестиционных проектов в Казахстане можно сказать, что оно проходило как за счет собственных средств турецких компаний, так и посредством заемного капитала. Здесь необходимо отметить роль турецкого Эксимбанка и KZI Банка в кредитовании проектов.

– Есть ли какие-то преференции для турецких инвесторов?

– Руководство Казахстана ведет правильную и рациональную политику в этом направлении, которая позволяет стране стать привлекательной для внешних инвесторов, создав для них благоприятные условия. Сюда входит ряд комплексных льгот и привилегий, таких как освобождение от НДС, корпоративного налога и натуральный грант, которые в свою очередь ведут к развитию отрасли экономики и созданию новых рабочих мест. Также инвестиционной привлекательности способствует и защита прав иностранных инвесторов. Все вместе это увеличивает интерес к стране турецких бизнесменов.

Küçük ve orta ölçekli işletmelere gelince, bunlar tekstil sanayi, teknoloji, ekipmanlar, geniş tüketim malları vb. Ayrıca, eğitim, tıp alanlarını ve KOBİ'leri geliştirmeye yönelik altyapı projelerini öncelikli olarak görüyoruz.

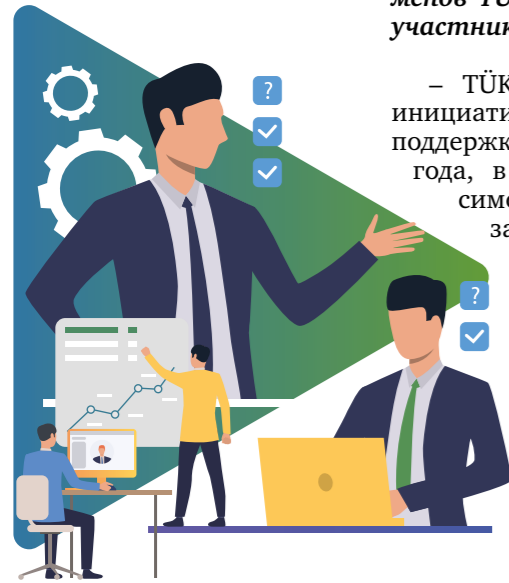
– Finansmanın tamamı özel kaynaklardan mı sağlandı?

Kazakistan'da çeşitli yatırım projelerinin finansmanı ile ilgili olarak, hem Türk firmalarının öz kaynaklarından, hem krediler alınarak sağlandığını söyleyebiliriz. Burada projeler için kredilerin tahsisinde Türk Eximbank'ın ve KZI Bank'ın rolünü belirtmek gerekiyor.

– Türk yatırımcılar için ayrıcalıklar var mı?

Kazakistan yönetimi bu konuda doğru ve rasyonel politika uygulamakta ve bunun sayesinde ülkede yabancı yatırımcılar için elverişli koşullar sağlanarak onlar için cazip hale getirilmiştir. KDV muafiyeti, kurumlar vergisi ve aynı hibe gibi bir takım kolaylık ve ayrıcalık sağlanarak ekonomik sektörler geliştirilmekte, yeni istihdam olanakları yaratılmaktadır. Öte yandan yabancı yatırımcıların haklarının korunması da yatırım cazibesini arttırmaktadır. Bütün bunlar Türk iş adamlarının ülkeye olan ilgisini arttırmaktadır.

Kazakistan'da Türk yatırımcılarının aktif olmasında ortak tarihi geçmişimizin, samimi ve sıcak kardeşlik bağlarımızın büyük rolünü de belirtmek gerekiyor.

Ana hedefimiz öncelikli olarak ikili ticari, sanayi ve ekonomik ilişkileri daha da güçlendirmektir. Bunun yanı sıra, iş temalarına ivme kazandırmak, üyelerimizin faaliyet gösterdikleri alanlarda hak ve menfaatlerini korumak, her türlü konularda danışmanlık hizmeti vermek vs.

Следует отметить, что огромную роль в активности турецких инвестиций в Казахстане играют еще и наше общее историческое прошлое, доверительные и теплые братские отношения.

– Участвует ли TUKIB в разработке нормативных, законодательных актов, связанных с инвестиционной деятельностью?

– Наше участие в разработках тех или иных нормативных актов, касающихся инвестиционной политики, носит консультативный характер. Мы сотрудничаем с государственными органами, даем рекомендации по тем или иным вопросам, связанным с улучшением инвестиционного климата в Казахстане.

– Есть ли у вас данные, как Казахстан инвестирует в Турцию?

– Инвестиционная деятельность казахстанских предпринимателей в Турции находится на стадии развития. За последние 2 года из Казахстана в Турцию было инвестировано порядка 500 млн. долл. США.

– Расскажите о крупных совместных проектах, которые будут запущены в ближайшее время у нас в стране?

– Первый в Казахстане инфраструктурный проект в рамках государственно-частного партнерства (ГЧП) стоимостью 543 млн. долл. США – это строительство Большой алматинской кольцевой автодороги (БАКАД) консорциумом АО «Алсим Аларко» – «Макйол Иншаат» – АО «Эскей Инжиниринг» – «Корпорация Корея Экспрессвей».

Второй инфраструктурный проект – это строительство современного международного аэропорта в Туркестане стоимостью 70 млн. долларов за счет инвестиций турецкой компании YDA Holding.

Третий проект – это совместные инвестиции в строительную компанию Sembol многофункциональной пятизвездочной гостиницы на берегу Каспийского моря стоимостью 170 млн. долларов. Реализация данного проекта направлена на раскрытие туристического потенциала Каспийского региона.

– TUKIB, yatırım faaliyetleri ile ilgili yasa ve yönetmeliklerin hazırlanmasına katılıyor mu?

Yatırım politikasına ilişkin yasa veya yönetmeliklerin hazırlanmasına katılımımız tavsiye niteliğindedir. Devlet kurumlarıyla işbirliği içerisindeyiz, Kazakistan'da yatırım ortamının geliştirilmesine ilişkin konularda öneride bulunuyoruz.

– Kazakistan'ın Türkiye'deki yatırımlarına ilişkin veriler var mı elinizde?

Kazak girişimcilerinin Türkiye'deki yatırım faaliyetleri gelişme aşamasındadır. Son iki yıl içinde Kazakistan'dan Türkiye'ye yapılan yatırımlar yaklaşık 500 milyon doları buldu.

– Önümüzdeki dönemde ülkemizde başlatılacak büyük ortak projelerden bahsedermisiniz?

Kamu – Özel Sektör Ortaklığı (PPP) çerçevesinde Kazakistan'da uygulanan ilk altyapı projesi, Alsim Alarko, Makyol İnşaat, SK Engineering & Construction ve Korea Expressway Corporation'ın kurdukları konsorsiyum tarafından inşa edilmekte olan 543 milyon dolarlık Büyük Almatı Çevre Karayolu (BAKAD) projesidir.

İkinci altyapı projesi, YDA Holding'in 70 milyon dolarlık yatırımıyla Türkistan'da inşa edilmekte olan modern uluslararası havaalanıdır.

Üçüncü proje, Sembol şirketinin Hazar Denizi kıyısında inşa ettiği 170 milyon dolarlık beş yıldızlı otelin inşaatına yapılan ortak yatırımlar. Bu proje Hazar bölgesinin turistik potansiyelinin ortaya çıkarılmasına yöneliktir.

Dördüncü proje, Almatı'da toplam yaklaşık 300 milyon dolarlık Downtown Almatı yaşam merkezi ve Eksen Plaza iş merkezinin inşaatıdır.

– Bu projeler çerçevesinde kaç kişiye istihdam sağlanmaktadır?

– Bu projelerin tamamlanmasıyla 1.000 kişilik daimi istihdam sağlanmaktadır. Birliğimize üye olan şirketler Kazakistan'ın bağımsızlık yıllarında toplamda yaklaşık 100 bin kişilik istihdam olanağı sağlamış bulunuyor.

Четвертый проект – это возведение многофункционального жилого комплекса Downtown Almaty и бизнес-центра Eksen Plaza в Алматы с общим объемом инвестиции порядка 300 млн. долларов.

– Сколько рабочих мест планируется создать в рамках этих проектов?

– По завершению этих проектов планируется создать около 1000 рабочих мест на постоянной основе. Если говорить, в целом, сколько рабочих мест было создано за годы независимости Казахстана компаниями нашей ассоциации, то их порядка 100 тысяч.

– В начале разговора вы упомянули про инвестиции в малый и средний бизнес. Как TUKIB участвует в этом направлении?

– Развитие МСБ – одно из приоритетных направлений экономической политики Казахстана. Мы видим, что государство оказывает поддержку этому бизнесу и помогает развиваться. Наша Ассоциация сотрудничает с Kazakh Invest в привлечении крупных инвестиций. Но в то же время уделяет внимание развитию как внутренних, так и внешних инвестиций и в МСБ. Также наша цель – оказывать содействие продвижению казахстанских предпринимателей и производителей на турецкий рынок. В этом направлении работаем с такими организациями, как НПП «Атамекен» и Внешнеторговая палата Казахстана.

– Интересно, а как государство Турции поддерживает локальных предпринимателей, создаются ли там государственные программы, аналогичные нашей Дорожной карте бизнеса?

– Разумеется. Ведь малый и средний бизнес – это локомотив любого государства. В свою очередь, Турция принимала и принимает различные меры касательно развития МСБ, в особенности его экспортного потенциала. Спектр этих мер варьирует от освобождения определенных видов налогов, оказания поддержки при экспорте готовой продукции, льготного финансирования при расширении бизнеса и т. п. ■

Источник: Kapital.kz

– Sohbetimizin başında küçük ve orta ölçekli işletmelere yapılan yatırımlara değindiniz. TUKIB'in buna katkısı nedir?

– KOBİ'lerin gelişmesi Kazakistan'ın ekonomik politikasının önceliklerinden biridir. Devletin bu sektöre destek verdiğini ve gelişmesinde yardım ettiğini görüyoruz. Birliğimiz büyük yatırımları çekmede Kazak Invest ile işbirliğinde bulunuyor. Aynı zamanda KOBİ'lere de hem ülke içi, hem yurt dışından yatırım yapılmasına önem veriyor. Diğer bir hedefimiz de, Kazak girişimci ve üreticilerin Türk pazarına çıkmasını desteklemektir. Bu doğrultuda Ulusal Girişimciler Odası "Atameken" ve Kazakistan'ın Dış Ticaret Odası gibi kuruluşlarla birlikte çalışıyoruz.

– Türkiye'de devlet yerel girişimcileri nasıl desteklemekte? Bizim İş Yol Haritası'na benzer devlet programları orada da uygulanıyor mu?

– Elbette. Çünkü küçük ve orta ölçekli işletmeler her devletin lokomotifidir. Türkiye KOBİ'lerin gelişmesi, özellikle ihracat potansiyelinin yükseltilmesi yönünde çeşitli tedbirler uyguladı ve uygulamaya devam ediyor. Bu tedbirler yelpazesi belirli vergi türlerinden muafiyet, hazır ürün ihracatında destek, işin genişletilmesinde finansman kolaylıkları vs. destekleri kapsamaktadır. ■

Kaynak: Kapital.kz

KOBİ'lerin gelişmesi Kazakistan'ın ekonomik politikasının önceliklerinden biridir. Devletin bu sektöre destek verdiğini ve gelişmesinde yardım ettiğini görüyoruz. Birliğimiz büyük yatırımları çekmede Kazak Invest ile işbirliğinde bulunuyor.

Инвестиционная деятельность казахстанских предпринимателей в Турции находится на стадии развития. За последние 2 года из Казахстана в Турцию было инвестировано порядка 500 млн. долл. США.

ФИНАНСОВЫЙ ОАЗИС В СЕРДЦЕ ЕВРАЗИИ

AVRASYA'NIN KALBİNDE BİR FİNANS VAHASI

Международный финансовый центр «Астана» (МФЦА) начал работу чуть менее двух лет назад.

МФЦА – это уникальный центр финансовых услуг международного уровня, который сочетает в своей работе английское право и исламское финансирование, объединяет финтех, «зеленые инвестиции» и управление личными капиталами.

Участники МФЦА могут пользоваться льготами по корпоративному и подоходному налогам до 50 лет. Им также предоставляются упрощенные валютный, визовый и трудовой режимы.

На площадке МФЦА работают Суд, Международный арбитражный центр, Комитет по регулированию финансовых услуг (AFSA), AIX (Биржа МФЦА), Expat centre, Бюро непрерывного профессионального развития, ФинТехХаб и Центр Зеленых финансов.

Основными направлениями работы МФЦА являются рынок капитала, управление активами, управление благосостоянием частных лиц, исламские финан-

Астана Uluslararası Finans Merkezi (AIFC) iki yıldan biraz kısa süre önce faaliyete başlamıştır.

AIFC, çalışmalarında İngiliz hukukunu ve İslami finansmanı aynı anda uygulayan, finans teknolojilerini, “yeşil” yatırımları ve özkaynak yönetimini biraraya getiren, benzeri olmayan, uluslararası düzeyde bir finans hizmetleri merkezidir.

AIFC katılımcıları kurumlar ve gelir vergisinde 50 yıla kadar kolaylıklardan yararlanabilmektedir. Onlara ayrıca, döviz, vize ve çalışma rejiminde kolaylıklar sağlanmaktadır.

AIFC platformunda Mahkeme, Uluslararası Tahkim Merkezi, Finans Hizmetlerini Düzenleme Komitesi (AFSA), AIX (AIFC borsası),

сы, финансовые технологии и зеленые финансы.

На сегодняшний день в МФЦА зарегистрировано более 280 компаний из 29 стран мира, включая такие крупные финансовые институты, как Банк развития Китая, Строительный банк Китая, инвестиционные банки Wood & Co (Чехия) и SICSS (Гонконг).

Следующая «вершина» – 500 компаний к концу 2020 года.

Биржа МФЦА – между Лондоном и Токио

На сегодняшний день в официальном списке Биржи уже находятся 28 выпусков 17 различных эмитентов, а также биржевой инвестиционный фонд (ETF) – IPI Funds.

МФЦА – это уникальный центр финансовых услуг международного уровня, который сочетает в своей работе английское право и исламское финансирование, объединяет финтех, «зеленые инвестиции» и управление личными капиталами.

МФЦА ставит своей целью состыковать ЕАЭС с инициативой «Пояс и Путь», а также выстроить цепочки финансирования всех проектов «Пояса и Пути» в Центральной Азии через МФЦА.

Торговыми членами Биржи МФЦА являются 16 казахстанских и 5 международных брокеров.

В феврале 2019 года Биржа МФЦА получила статус «признанной фондовой биржи» от Королевской налоговой и таможенной службы Великобритании. Такого статуса нет больше ни у одной биржи в странах СНГ и Центральной Азии.

Биржа МФЦА выбрана площадкой для реализации программы приватизации государственных активов, акции первой компании – Казатомпром, уже размещены, сейчас ожидается листинг компаний Казхтелком, Эйр Астана и КазМунайГаз.

На бирже есть первый иностранный эмитент в лице круп-

Expat centre, Kesintisiz Mesleki Gelişme Bürosu, FinTechHub ve “Yeşil Finans” Merkezi faaliyet göstermektedir.

AIFC'nin başlıca faaliyet alanları: Sermaye piyasası, fon yönetimi, özel varlık yönetimi, İslami finans, finans teknolojileri ve “yeşil” finanslardır.

Bugünlerde AIFC'de Çin Kalkınma Bankası, Çin İnşaat Bankası, Wood & Co (Çek Cumhuriyeti) ve CICC (Hong Kong) gibi büyük finans kurumları dahil dünyanın 29 ülkesinden 280'den fazla şirket kayıtlıdır.

Bir sonraki hedef, 2020 yılı sonuna kadar 500 şirkete ulaşmaktır.

AIFC Borsası – Londra ile Tokyo arasında

Hali hazırda Borsanın resmi listesinde 17 farklı emisyoncu kuruluş ve ayrıca ITI Funds borsa yatırım fonu (ETF) bulunmaktadır.

AIFC Borsasına 16 Kazak ve 5 uluslararası borsa komisyoncusu üyedir.

Şubat 2019'da AIFC Borsası Birleşik Krallık Vergi ve Gümrük Hizmeti'nden “tanınan menkul kıymetler borsası” statüsünü aldı. Bu statüye BDT ve Orta Asya ülkelerinde hiçbir borsa sahip değildir.

AIFC Borsası, kamu hisselerinin özelleştirme programının hayata geçirilmesi için seçilmiştir. Hisseleri borsaya sürülen ilk şirket Kazatomprom oldu. Halen Kazaktelekom, Air Astana ve KazMunayGaz şirketlerinin borsa listesine alınması bekleniyor.

Rusya'nın büyük madencilik şirketi “Polimetall” AIFC Borsası'na ilk yabancı emisyoncu olarak girmiş bulunuyor.

Şirketin adi hisselerine olan rağbet tüm beklentileri aştı. Hisselerin işlem gördüğü ilk gün yatırımcılar 17,2 milyon dolar karşılığında hisse satın aldı.

Euroclear ile birlikte, yabancı ve yerel yatırımcıların kamu hisselerine ve diğer finans araçlarına ulaşabilmeleri için uluslararası sermaye piyasası altyapısının uygulanmasına ilişkin proje hayata geçirilmektedir.

Avrasya entegrasyonunun finansal çekirdeği

“Astana” Uluslararası Finans Merkezi'nin Avrasya'nın finansal “hub”ı olması amaçlanmıştır.

нейшей российской горнорудной компании «Полиметалл».

Спрос на простые акции компании превзошел ожидания – инвесторы приобрели ценных бумаг компании на сумму 17,2 млн. долларов в первый день торгов.

Совместно с Euroclear реализуется проект по внедрению международной инфраструктуры рынка капитала с целью обеспечения доступа иностранных и местных инвесторов к государственным ценным бумагам и другим финансовым инструментам.

Финансовая сердцевина евразийской интеграции

Международный финансовый центр «Астана» призван стать финансовым «хабом» Евразии.

В июле прошлого года центр подписал Меморандум о сотрудничестве с Евразийской экономической комиссией. Чуть позже, 9 августа, в Чолпон-Ате был подписан План совместных мероприятий между ЕЭК и МФЦА на 2019–2021 годы.

В каждой из стран-участниц ЕАЭС проведена презентация центра, работают проекты с Евразийским банком развития. Реализуются также инициативы по налаживанию сотрудничества с Fintech Hub и AFSA, между ЕЭК, Комитетом МФЦА по регулированию финансовых услуг и финансовыми регуляторами стран ЕАЭС.

Это взаимодействие включает гармонизацию финансового законодательства, лицензирование и регулирование деятельности участников общего финансового рынка ЕАЭС.

МФЦА ставит своей целью состыковать ЕАЭС с инициативой «Пояс и Путь», а также выстроить цепочки финансирования всех проектов «Пояса и Пути» в Центральной Азии через МФЦА.

МФЦА можно рассматривать как финансовое средоточие евразийской интеграции.

Шаги МФЦА в сфере исламских финансов

Исламское финансирование является одним из приоритетных направлений деятельности МФЦА.

В международном центре «Астана» создана вся необходимая нормативная правовая база, кото-

Astana Uluslararası Finans Merkezi'nde IFSB (Islamic Financial Services Board) standartları dahil en iyi uluslararası uygulama ve standartlara uygun gerekli yasal temel oluşturulmuştur.

Geçen yılın temmuz ayında AIFC, Avrasya Ekonomik Komisyonu ile İşbirliği Memorandumu imzalamıştır. Kısa bir süre sonra 9 Ağustos'ta Çolpon-Ata'da (Kırgızistan) Avrasya Ekonomik Komisyonu ile AIFC arasında 2019-2021 yılları için Ortak Eylem Planı imzalanmıştır.

Avrasya Ekonomik Birliği'ne (AEB) üye ülkelerden herbirinde AIFC'nin tanıtımı yapılmış olup, Avrasya Kalkınma Bankası ile birlikte uygulanan projeler devam etmektedir. Fintech Hub ve AFSA ile, ayrıca Avrasya Ekonomik Komisyonu, AIFC Finans Hizmetleri Düzenleme Komitesi ve AEB ülkelerinin finans düzenleyici kurumları arasında işbirliği ilişkileri kurulmaktadır.

Anılan kurumlarla karşılıklı etkileşim finans yasalarının uyumlu hale getirilmesi, ortak AEB finans piyasası katılımcılarını belgelendirme ve düzenleme süreçlerini kapsamaktadır.

AIFC, Avrasya Ekonomik Birliği'ni “Tek Kuşak, Tek Yol” projesiyle birleştirmeyi ve ayrıca, Orta Asya'da AIFC üzerinden “Tek Kuşak, Tek Yol” çerçevesindeki tüm projelerin finansman zincirini oluşturmayı amaçlamaktadır.

AIFC, Avrasya entegrasyonunun finansal odak merkezi olarak değerlendirilebilir.

AIFC'nin İslami finans alanındaki adımları

İslami finansman AIFC'nin faaliyetlerinde öncelikli eksenlerden biridir.

рая соответствует лучшим международным практикам и стандартам, в том числе стандартам IFSB (Islamic Financial Services Board).

На Бирже МФЦА созданы все необходимые условия и запланированы выпуски суверенных и корпоративных исламских ценных бумаг (сукук).

Некоторые компании, работающие в области исламского финансирования, уже оценили преимущества работы в МФЦА. Среди них Исламский банк, Вакиф фонд, инвестиционный фонд, исламские финтех организации, а также юридические и консалтинговые компании.

МФЦА в проекте «Пояс и Путь»

Международный финансовый центр «Астана» стремительно приближается к статусу регионального финансового лидера.

В тесном взаимодействии с ведущими китайскими финансовыми институтами МФЦА продолжает работу по созданию площадки для финансирования и структурирования проектов инициативы «Пояс и Путь». Серьезность намерений наших партнеров выражается в участии оператора инициативы – Фонда Шелкового пути в акционерном капитале Биржи МФЦА АИХ.

МФЦА в Глобальном индексе финансовых центров

В новом выпуске Глобального индекса финансовых центров (GFCI), оценивающим конкурентоспособность и привлекательность финансовых центров, столица Казахстана, город Нур-Султан, сохранила свои позиции, закрепившись на 51 месте из 102 в общем рейтинге финансовых центров мира, и была снова названа лидирующим финансовым центром Восточной Европы и Центральной Азии, опередив Москву, Санкт-Петербург, Варшаву, Стамбул, Будапешт, Прагу.

Быстрому росту города Нур-Султан в рейтинге GFCI способствовало создание привлекательной экосистемы МФЦА. Высокий рейтинг столицы отражает признание и положительную оценку деятельности МФЦА. ■

(Материал предоставлен Международным финансовым центром «Астана» (МФЦА))

Астана Uluslararası Finans Merkezi'nde IFSB (Islamic Financial Services Board) standartları dahil en iyi uluslararası uygulama ve standartlara uygun gerekli yasal temel oluşturulmuştur.

AIFC Borsası'nda devlet ve kurumsal İslami menkul kıymetler (sukuk) emisyonu için tüm gerekli koşullar sağlanmış olup, sukuk emisyonu planlanmıştır.

İslami finansman alanında çalışan bazı şirketler AIFC'de iş yapma avantajlarına kanaat getirmiş bulunmaktadır. Bunların arasında İslam Bankası, "Vakıf" Fonu, Yatırım Fonu, İslami finansman teknik kuruluşları, hukuk ve danışmanlık şirketleri yer alıyor.

“Tek Kuşak, Tek Yol” projesinde AIFC

Aстана Uluslararası Finans Merkezi hızla bölgenin finans lideri konumuna yükselmektedir.

Önde gelen Çin finans kurumlarıyla sıkı bir karşılıklı etkileşimde bulunan AIFC “Tek Kuşak, Tek Yol” inisiyatifinin finansmanı ve yapılandırılması için platform oluşturma çalışmalarına devam etmektedir. İnisiyatifin operatörü olan İpek Yolu Fonu'nun AIFC'nin Borsası AIX'in sermayesinde iştirak payının olması partnerlerimizin niyetlerinde ciddi olduğunu göstermektedir.

AIFC'nin Küresel Finans Merkezleri Endeksi'ndeki yeri

Finans merkezlerinin rekabet gücünü ve cazibesini değerlendiren Küresel Finans Merkezleri Endeksi'nin (GFCI) son yayınında Kazakistan'ın başkenti Nur-Sultan dünya finans merkezlerinin genel reytinginde 102 şehir arasında 51'inci sırada yer aldı ve Moskova, St.Petersburg, Varşova, İstanbul, Bükreş ve Prag'ın önüne geçerek Doğu Avrupa ve Orta Asya'nın lider finans merkezi olarak adlandırıldı.

AIFC'nin cazip çevre sistemini oluşturması Nur-Sultan'ın GFCI reytinginde hızla yükselmesine yol açtı. Başkent'in derecelendirmede yüksek konumda bulunması AIFC faaliyetlerinin takdirle değerlendirildiğini yansıtmaktadır. ■

(Yazı, Astana Uluslararası Finans Merkezi'nden (AIFC) alınmıştır)

Основными направлениями работы МФЦА являются рынок капитала, управление активами, управление благосостоянием частных лиц, исламские финансы, финансовые технологии и зеленые финансы.

ASE

ASIA SKY EXPRESS

Delivering the Difference

- ЭКСПРЕСС-ДОСТАВКА ПО КАЗАХСТАНУ – ОТ ОДНОГО ДО ТРЕХ РАБОЧИХ ДНЕЙ
- СРОЧНАЯ ДОСТАВКА ПО Г. АЛМАТЫ – «ДЕНЬ В ДЕНЬ»
- ДОСТАВКА ЭКСПРЕСС-ОТПРАВЛЕНИЙ, ПОСЫЛОК И ГРУЗОВ ПО РОССИИ И СТРАНАМ СНГ
- ДОСТАВКА МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТПРАВЛЕНИЙ
- ОРГАНИЗАЦИЯ ДОСТАВКИ ИЗ БЛИЖНЕГО И ДАЛЬНОГО ЗАРУБЕЖЬЯ В КАЗАХСТАН – В КРАТЧАЙШИЕ СРОКИ

Call Center:

+7 727 333 52 52

www.ase.kz

ASTANA HUB WILL BECOME THE CORE OF DEVELOPMENT FOR THE STARTUP ECOSYSTEM IN KAZAKHSTAN

ASTANA HUB ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ СТАРТАП-ЭКОЖҮЙЕНІ ДАМУДЫҢ ДРАЙВЕРІ

Өткен жылы Қазақстанның Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Astana Hub Халықаралық IT-стартаптар технопаркін ашты. Иновациялық технопарк 5 жыл ішінде 180 миллион доллардан астам инвестиция тарта алады деп жоспарланды. Арада 1 жыл өтті, алға қойған үлкен мақсаттар мен міндеттер қалай жүзеге асырылып жатыр, осы және басқа да тақырыптар жөнінде Astana Hub Халықаралық IT-стартаптар технопаркінің атқарушы директоры Әділет Нұрғожинмен сұхбат

Last autumn, the first President of the country Nursultan Nazarbayev opened an international Technopark for the IT industry in Kazakhstan—Astana Hub startups. At then it was predicted that the innovative Technopark will be able to attract more than \$ 180 million of investments within 5 years. Almost a year after the opening, we met with Adilet Nurgozhin, Executive Director of the Technopark, to find out how the big goals of Astana Hub are being implemented today.

– Әділет, Astana Hub 2018 жылы іске қосылды. Аралық қорытындыларды шығаратын уақыт әлі жеткен жоқ. Дегенмен, осы уақыт ішінде қандай нәтижелерге қол жеткізілді?

– Жетістіктер туралы айтпас бұрын, біздің технопарктің құрылу тарихына тоқтала кетейін. Astana Hub – IT-кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдаудың негізгі операторы болып табылады. Біздің жаһандық миссиямыз – инновациялық жобаларды дамыту орталығына айналу, серпінді IT-компанияларды шығару, сондай-ақ жас және талантты IT-мамандардың сыни массасын тарту. Технопарк Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің тапсырмасы бойынша, «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының бесінші бағыты – инновациялық экожүйені дамыту шеңберінде құрылды. Біздің технопарктің басты құралдары - акселерация және инкубация сияқты стартаптарды тегін дамыту бағдарламалары. Акселерация – бұл стартаптарды ерте сатыда жедел дамыту үдерісі. Табысты кәсіпкерлерден, трекерлерден ментор арқылы біз 300 сағат тренингтер мен консультациялар, нарықтың үздік командаларымен нетворкинг, парттайм әзірлеушілер, тегін кеңсе және PR ілгерлету мүмкіндіктерін ұсынамыз. Бұл бағдарлама 3 айға созылады. Ал инкубация – бұл технопарк қабырғасында бір жыл бойы дамып келе жатқан жас IT-жобаларды дамытудың кешенді бағдарламасы.

Қазір Astana Hub 100%-ға толтырылған, осы уақытқа дейін акселерация мен Astana Hub академиясы ұсынған бағдарламалардан 286 стартап өтті, бұл 1000-нан астам адам. Сондай-ақ бүгінгі күні Astana Hub-та жүзден астам қатысушы компаниялар бар. Анықтап айтсақ, қатысушы – бұл ресми тіркелген тұлға-технопарктің қатысушысы ретінде салық преференцияларын алатын компания. Олар технопаркте орналаспауы да мүмкін (экстерриториалды қатысушы болуға болады). Технопарктің барлық қатысушылары салықтық пре-

– Adilet, Astana Hub was launched in 2018. It is still too early to summarize the interim results, but nevertheless, please tell us what you have managed to achieve so far?

– Before talking about achievements, I will talk a bit about the history around creating the technology park. The Astana Hub opened in November 2018, and it is the main facilitator of state support for IT entrepreneurship. Our global mission is to become a center for the development of innovative projects, to produce breakthrough IT companies, and also to become a hotbed for attracting a critical mass of young and talented IT specialists. The technopark was founded on behalf of the First President of the Republic of Kazakhstan to create an innovative technology ecosystem as part of the fifth direction of the state program “Digital Kazakhstan”.

The two main tools our technology park uses to foster the free development of startups are our Accelerator and our Incubator. The Astana Hub Three-month Acceleration Program is a process of accelerated startup development in the early stages. Through mentoring by successful entrepreneurs and trackers, we provide 300 hours of training and consultation, networking with the best market teams, part-time developers, free office space, and PR promotion. Our Incubator is a more generalized, comprehensive program for the development of young IT projects that will develop over the course of a year within the walls of the industrial park.

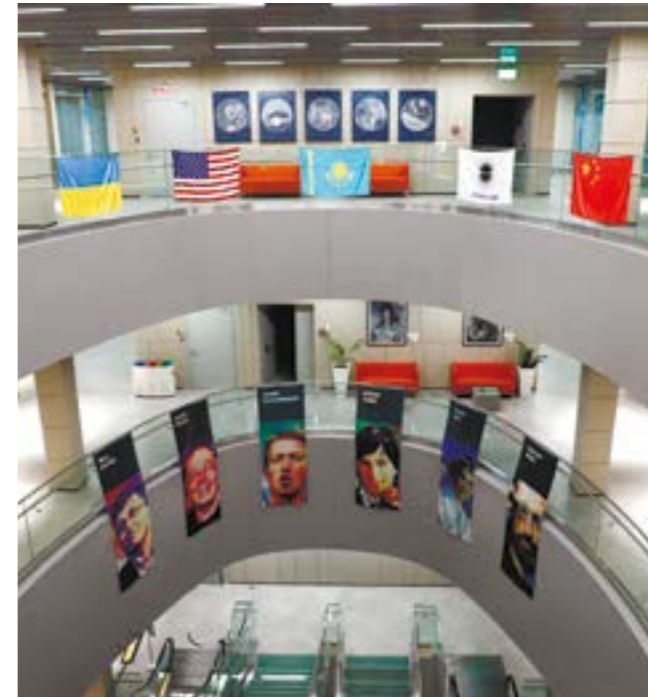
Currently Astana Hub is running at 100% occupancy, and so far 286 startups have gone through the acceleration program – more than 1000 people. To date Astana Hub has more than a hundred participating companies.

I will explain what this means. A participant is an officially registered body - a company that receives tax preferences as a participant at the technology park. Physically, they can either be or not be at the technopark (you can be a participant remotely).

ференциялар алады, олар: КТС (корпоративтік табыс салығы) – 0%, ЖТС (жеке табыс салығы) – 0%, ҚҚС (қосылған құн салығы) – 0%, сондай-ақ резидент еместердің әлеуметтік салығы 2020 жылдан бастап 0% құрайды. Сонымен қатар қатысушы мәртебесі шетелдік қызметкерлерді тарту үшін жұмыс визасын алудың жеңілдетілген тәртібін қолдануға мүмкіндік береді. Жұмыс визасы 5 жылға дейін беріледі, стандартты жағдайда жұмыс визасының лимиті 3 жылды құрайды. Astana Hub және Expat Centre AIFC орталығы мобильдік қосымшаларды әзірлейтін сарапшы Санни Кингерді (Үндістан) командасына шақырғанын атап өткім келеді. Сарапшы 5 жыл бойы Clockster стартап жобасы үшін Android-нұсқасын әзірлеумен айналысады. Clockster – биометриялық технологияларды пайдалана отырып, шағын және орта бизнеске арналған HR-процестерді автоматтандырудың бұлтты жүйесі. Бұл жоба Astana Hub акселерациялық бағдарламасының қатысушысы болып табылады.

– Сіз осы технопарктегі басшылық қызметіне келгенде қандай өзгерістер енгіздіңіз? Өз жұмысыңызда қай елдердің тәжірибесін пайдаландыңыз? Қазақстанда екінші Кремний алқабын салу қиын деген пікірмен келісесіз бе?

– Мен технопаркке келгенде, ешнәрсені түбегейлі өзгерткім келмеді және де мұны қажет деп санаған жоқпын. Өзгерткім келген жалғыз нәрсе - технопаркте жұмыс істейтін адамдардың саны. Өйткені Astana Hub алдына өте үлкен міндеттер қойылды, сол сәтте жұмыс істеген 15-20 адам саны жеткіліксіз болды. Яғни, штабты ұлғайту және әр түрлі саладан кәсіпқойларды барынша көбірек тарту мәселесі тұрды. Бастапқы кезеңде технопарк командасы өз міндетіне сәйкес барынша жас, жігерлі жастардан тұрды. Бірақ мемлекет тарапынан жаһандық міндеттер қойылған кезде, біз квазигоссекторда үлкен тәжіри-

All participants at the technology park receive tax preferences: 0% CIT (corporate income tax), 0% individual income tax, 0% VAT (value added tax) and 0% social tax on non-residents since 2020. In addition, the status of a participant allows them to enjoy a simplified procedure for obtaining a work visa to attract foreign workers.

Under the simplified procedure, a work visa is granted for up to 5 years; in standard cases the limit of a work visa is 3 years. I want to note that Astana Hub and Expat Center AIFC invited an expert in the field of mobile application development, Sunny Kinger from India, to join their team. This expert will be developing the Android version of the startup Clockster’s software in the next 5 years. Clockster is a cloud-based system that automates HR processes for small and medium-sized businesses (mainly focusing on HoReCa and retail) using biometric technologies. The Clockster team is a member of the Astana Hub Accelerator Program.

- When you came to be the head of this technology park, what did you first want to change? What experiences from other countries have you used in your work? Do you agree with the opinion that it is difficult to build a second Silicon Valley in Kazakhstan?

– When I started at the technology park, I didn’t want to change anything radically, nor did I consider it necessary. The only thing I wanted to change was the number of people working in the park. Because Astana Hub was assigned a very big task, and the team that worked here at that time was only fifteen to twenty people, there was not enough manpower. Hence, the need was to expand the headquarters and attract as many professionals from different fields as possible. In the initial stage, the technopark team was quite young and energetic about its work; but when the state began to set more global tasks for us, we found ourselves in need of specialists who have extensive experience in the quasi-public sector, and we

бесі бар мамандарға мұқтаж болдық және командалық құзыретін жақсарту бағытында жұмыс істедік. Жалпы, ештеңе өзгерген жоқ. Өйткені біздің миссиямыз бір, және оған қалай жетем десең де, нәтижесінде ортақ көрсеткіштерге қол жеткізу керек.

Біз қабылдаған басқа елдердің тәжірибесіне келер болсақ, Корея, Сингапур, БАӘ, АҚШ және Еуропа елдерінің технопарктерімен танысқанымызды айтып өткім келеді. Бірақ бізге Беларусь пен Ресейдің жұмыс құрылымы жақын. Біз, атап айтқанда, Минскіде орналасқан «Жоғары технологиялар паркінің» тәжірибесін егжей-тегжейлі зерттедік. Сосын технопаркке жетекшілік ететін министрлікпен салық жеңілдіктері, экспат орталығы және ерекше визалық режимді қолдау туралы мәселені пысықтадық. Бірақ әр-

worked to improve the competency of our team. In general, nothing has changed dramatically. After all, we have one mission, and no matter which side you approach it from, we all expect the same indicators.

As for the experience of other countries, which we have adopted, I would like to talk about how we traveled, observed, and got acquainted with the technology parks of Korea, Singapore, the United Arab Emirates, the United States and some European countries. The structure of the work of Belarus and Russia is closer to ours. In particular, we studied in detail the experience of the High-Tech Park, located in Minsk. Together with our ministry in charge we worked on the issue of tax incentives, an expat center, and support for a special visa regime. That's the beauty of it, though - each

and every technology park provides a unique environment for its participants and startups. As for opinions that it is difficult to build a second Silicon Valley in Kazakhstan... Yes, I agree with that. Moreover, I believe that we should not strive to build our own Silicon Valley. Kazakhstan is here, America is there, and these are two completely different countries. If you look at the population, size and scale of consumption of any product, and turnover, these are also completely different

numbers. For example, Mercedes is already a brand that has existed for decades and there is no need to create another Mercedes car when you can make a Lexus or Toyota instead. At least, you can make a "Kia" or "Hyundai", which will occupy its niche in the market and will sell even better.

Mercedes will always be there, but the market is large, and everything depends on what new options you can offer. If we provide Kazakhstani startups and people who just want to create unique products applying IT solutions in conditions that are different from ones found in Silicon Valley, this does not mean that they will not be successful in their field. Now is a time when both medium and large IT companies can establish their own rules, follow their own

орнын алатын және басқасына қарағанда жақсы сатылатын «Киа» немесе «Хендэ» көліктері бар. Иә, «Мерседес» әрдайым өз орнында болады, бірақ нарық үлкен және бұл жағдайда қандай опциялар ұсынатының маңызды. Егер біз қазақстандық стартаптарға және IT-шешімдерді қолдана отырып, бірегей өнімдер жасағысы келетін адамдарға Кремний алқабында жоқ жағдайларды ұсынатын болсақ, бұл олардың өз ісінде жетістікке жете алмайтынын білдірмейді. Қазір орта және ірі IT-компаниялар өз ережелерін жасап, өз бағытында қозғалып, айқын мақсатты көздейді. Сондықтан әрбір елде Кремний алқабын көшіру және құру қызықсыз болады. Өйткені біз барлығымыз бірегейлікті іздейміз. Қазақстан көптеген елдер үшін географиялық жағынан қызықты екенін атап өткім келеді. Біз Жібек жолының векторында, Азия елдері үшін де, Еуропа үшін де ыңғайлы орналасқанбыз және бұл біздің артықшылығымыз. Осы бірегейлікті ескере отырып, біз еліміздің инновациялық экожүйесін құруға дайынбыз.

– Astana Hub базасында қандай стартаптар бар? Сіз мақтан тұтатын жобалар туралы айта аласыз ба?

– Бүгінгі таңда Astana Hub Қазақстанның әрбір стартапы үшін кәсіби алаңға айналды. Біз барлық экожүйенің дамуын және нәтижелерді қадағалаймыз. Әрине, біздің қатарымызда алғашқы сатылымға шыққан және өз клиенттеріне ие командалар бар және тек өз гипотезасын қалыптастырып, тәлімгерлер мен табысты кейстерді қажет ететін командалар бар. Сондай-ақ, үздік нәтижелер көрсеткен, жұмыс орындарын құрып, әлемдік нарыққа шыққан фавориттер де бар. 4-ші акселерациялық бағдарламаның қатысушылары - SmartRemont командасын атап өткім келеді. Бұл жоба – жөндеу жұмыстарын жүргізгісі келетін пәтер иелеріне арналған маркетинг және ол жөндеудің барлық қатысушыларын - мерді-

direction, and pursue one clear goal. This is what makes our digital world so exciting: there are diverse directions and niches, so copying and trying to create a Silicon Valley in every country is uninteresting. After all, we all look for something unique in everything and everyone. I would also like to note that Kazakhstan is geographically interesting for many countries. We are located in the center of the Silk Road and are conveniently located for both Asian and European countries, and this also is to our advantage. Given all this uniqueness, we are ready to create our own innovative digital ecosystem in the country.

– What projects are most impressive in the Astana Hub portfolio? Can you give us a few examples of projects you are proud of?

– Today, Astana Hub has become a professional platform for every startup in Kazakhstan, and this is not only the startups that have gone through our programs. We track the development of the entire ecosystem and monitor the results. Of course, in our ranks there are teams which have) already entered the first sales and gained their own customers, and there are also those who are just forming their concepts and require competent mentorship and successful test cases. There are also favorites who showed the best results, created jobs, and entered the world market. I wish to note the guys from the SmartRemont team, who were participants in the 4th acceleration program. This is a marketplace for apartment owners who want to renovate their flats, to

Today, Astana Hub has become a professional platform for every startup in Kazakhstan, and this is not only the startups that have gone through our programs. We track the development of the entire ecosystem and monitor the results.

Біз қабылдаған басқа елдердің тәжірибесіне келер болсақ, Корея, Сингапур, БАӘ, АҚШ және Еуропа елдерінің технопарктерімен танысқанымызды айтып өткім келеді. Бірақ бізге Беларусь пен Ресейдің жұмыс құрылымы жақын.

бір технопарк өзінің қатысушылары мен стартаптарына бірегей жағдай жасау керек. Қазақстанда екінші Кремний алқабын салу қиын деген пікірге келетін болсақ, иә, мен онымен келісемін. Бірақ бізге тура сондай Кремний алқабын салудың қажеті жоқ деп санаймын. Өйткені, біріншіден, бұл Қазақстан, онда Америка, айырмашылықтары көп, бір-бірімен көп сәйкестігі жоқ екі ел. Егер халық санын, кез келген өнімдер мен айналымдарды тұтыну көлемін алатын болсақ, әртүрлі сандар. Мысал келтірейін, «Мерседес» автомобилі – бұл брендке айналған көлік маркасы және де басқа «Мерседес» жасап шығарудың қажеті жоқ, өйткені «Лексус» немесе «Тойоту» жасап шығаруға болады. Кем дегенде, нарықта өз

герлерді, материалдарды жеткізушілерді, сапаны бақылауды, тіпті клинингті біріктіреді. Жоба арқылы BI Group үйінде 650 млн теңгеден астам сомаға 240-тан астам жөндеу жұмыстары жүргізілді. Негізі қаланғаннан бері 90 млн теңге инвестицияланды. Креативті, пайдалы және ең бастысы - адам проблемасын шешетін стартап.

Мысалы, Kid Security стартап-жобасы. Бұл ата-аналарға өз балаларының қауіпсіздігін бақылауға көмектесетін мобильді қосымша. Қолданбада баланың қайда орналасқанын және оның қозғалу бағытын көруге болады.

Ал ReKASSA стартап-жобасы деректерді салық жүйесіне онлайн жіберу функциясы бар кассалық аппарат құрды. Жоба 2018 жылы микро және шағын бизнеске қаржылық жүктемені жеңілдету мақсатында іске қосылған. Қазіргі уақытта 3000-нан астам жүктеу және тіркелген reKassa кассалық аппараттарын қолданатын 400-ге жуық пайдаланушы бар. Сондай-ақ қосымшаның функционалдық ақылы нұсқасын әзірлеу жоспарлануда.

Келесі жоба - Tastamat өнімі. Біздің технопаркнің бірінші қабатында орналасқан. Бұл жетілдірілген және мобильді тастаматтар (пошта сәлемдемесін алуға болатын аппараттар). Тастаматтар күн сайын 24/7 режимінде жұмыс істейді, сондықтан клиент өзінің тапсырысын жақын жердегі аппаратқа кез келген ыңғайлы уақытта сала алады. Осылайша, жеткізу жылдамдығы бірнеше есе артады, сонымен қатар адамға пошта бөлімшесін іздеу және кезекте тұрудың қажеті жоқ. Қызметті пайдалану үшін жеке басын куәландыратын құжаттар қажет емес.

Tourcenter.kz - бұл Қазақстандағы саяхатқа арналған бірыңғай портал, отандық нарықтағы барлық туроператорларын бір сайтта біріктіріп, олардың турларын шетелдік және жергілікті туристерге онлайн сататын болады. Tourcenter.kz Қазақстан мен Жібек жолы елдерінің барлық туристік өнімдерін біріктіру бойынша және Booking немесе

seek out and hire all the specialists needed to take on a repair - contractors, material suppliers, quality control and even cleaning. There were more than 240 repair sales in BI Group houses totaling more than 650 million Tenge. Since its foundation, 90 million Tenge has been invested. This startup is creative, useful and, most importantly, solves a very human problem.

Another example is the Kid Security startup project. This is a mobile app that helps parents to be less worried about their children. The app allows you to track where child is and monitor his movements. This way his parents can keep track of him when normally they wouldn't be able to find or contact him.

The guys at reKASSA are also very creative. They came up with a free mobile app: - a cash register that can conduct an online data transfer to the tax department. The project was launched in 2018 in order to alleviate the financial burden on micro and small businesses. To date it has over 3,000 downloads and about 400 users as reKASSA started using more of these cash registers. They also have a plan to develop a more functional paid version of the application.

We also have the Tastamat product the ground floor of our building. These are improved and more accessible pickup kiosks (automated lockers from which you can receive a mail parcel). Pickup kiosks work 24/7, so the client can pick up his order in the nearest locker at any time convenient for him. Thus, the delivery speed becomes much quicker. It also means that a person does not need to travel around the city in search of a post office and stand in line. There's no need for ID to use the service either. A notification on your cell phone will inform you that the parcel has been delivered.

I myself recently planned a vacation with the Tourcenter.kz - team. If you didn't know, this is the only travel portal in Kazakhstan that aggregates all the tour operators in the Kazakhstani market on one site and sells their

TripAdvisor сияқты компанияларға бірыңғай қызмет көрсетеді.

Биометриялық технологияларды пайдалана отырып, шағын және орта бизнес үшін HR-үдерістерді автоматтандырудың бұлтты жүйесін құрған балаларды атап өтпеуге болмайды. Clockster командасы Astana Hub акселерациялық бағдарламасының қатысушысы болып табылады. Олар туралы мен жоғарыда айтқанмын, балалар шетелдік қызметкерді тартып, технопарктің қатысушылары болды, салық жеңілдіктерін алуда.

– Сіздің ойыңызша, инвесторлар IT-стартаптарды неге қаржыландыруға ұмтылуда? Венчурлік бизнес туралы не айтасыз?

– Қазір IT-бұл жеке сала немесе басқа әлем емес. Бұл біздің өміріміздің ажырамас бөлігі, біз смартфонмен тәулік бойы ажырамай жүреміз және барлық жерде цифрлық технологияларды қолданамыз және онсыз өмірімізді елестете алмаймыз. Сондықтан, IT өнімдеріне инвестициялау арқылы сіз барлық салаға инвестиция саласыз. Инвесторлардың IT-жобаларға баса назар аударатыны, бұл дұрыс шешім, өйткені олардың және біздің болашағымыз IT-технологияда. Венчурлік бизнеске келетін болсақ, бұл түсінік бізге жақында ғана келді. Бұл жаңа бағыт, тренд. Қазір осы бағыттағы заңға тәуелді актілерді қалыптастыру жұмыстары жүргізілуде. Венчурлік қаржыландыру туралы түсінік біздің елде енді ғана жетіліп келеді, бірақ бұл дұрыс бағыт. Қарапайым мысал келтірейік. Тек 2018 жылы венчурлік қорлар онлайн-жеткізу нарығына 3,8 млрд. доллардан астам инвестиция салды, бұл 2017 жылдың көрсеткіштерінен үш есе артық. Жыл сайын азық-түлік жеткізу нарығы өсуде. Сарапшылар 2030 жылға қарай бұл көрсеткіш 35 млрд-тан 365 млрд. долларға дейін өседі деп болжап отыр. Қазақстан нарығында да бұл көрсеткіш жылына 20%-ға өсіп отыр, қазір 31 млн. долларды құрайды. Бүгінде Алматы және Нұр-Сұлтан көшелерінде біздің үйлеріміз бен кеңселерімізге жылы тағамды жеткізу үшін арқасында рюкзак асынған курьерлерді көреміз. Бұл курьерлердің барлығы IT салада стартаптар жасайтын қосымша-

Today IT is not a separate industry or another world. This is an integral part of our lives. We spend our entire day on a smartphone and use digital technologies absolutely everywhere. We can't imagine our lives without them. Therefore, by investing in IT, you invest practically in everything.

tours online to both foreign and local tourists. Tourcenter.kz aims to bring together all the tourism services of Kazakhstan along with the other countries of the Silk Road and centrally promote them through a single service, similarly to companies such as Booking or TripAdvisor. I also have to mention the guys who created a cloud-based system for automating HR processes for small and medium-sized businesses using biometric technologies. The Clockster team is a member of the Astana Hub acceleration program. I mentioned them earlier, these guys attracted a foreign employee and became participants at the technopark, and they receive tax benefits.

– Another question I'm interested in is: why, in your opinion, do investors seek to finance IT startups? After all, they are, in fact, a venture capital business.

– Let's start with what IT is. Today IT is not a separate industry or another world. This is an integral part of our lives. We spend our entire day on a smartphone and use digital technologies absolutely everywhere. We can't imagine our lives without them. Therefore, by investing in IT, you invest practically in everything. Therefore, the fact that investors focus on IT projects is the right decision, since they're the future. As for the venture capital business, this concept arrived in our country very recently. This is a new direction, still just a new trend. We are only starting to draw up by-laws for all these things. Even a basic understanding of venture capital financing is only starting to appear in our country, but this is the right direction. Let's look at a simple example. In 2018 alone, venture capital funds invested more than \$ 3.8 billion in the online delivery market, which is three times higher than in 2017. And every year the food delivery market is growing. Experts forecast growth from \$35 billion today to increase to \$365 billion by 2030. Kazakhstan's market is growing at 20% per year and totals \$31 million in value. This explains the simultaneous appearance of three large foreign players in the country. You can already see couriers crossing the streets of Almaty and Nur-Sultan wearing bright backpacks, rushing to deliver warm food to our homes or offices. All these couriers receive orders through the very applications

Tourcenter.kz - бұл Қазақстандағы саяхатқа арналған бірыңғай портал, отандық нарықтағы барлық туроператорларын бір сайтта біріктіріп, олардың турларын шетелдік және жергілікті туристерге онлайн сататын болады.

лар арқылы тапсырыстар алады. Бұл IT саласы болашақтың авангардында екенін көрсетеді. Осындай процестерді бақылап отырған инвесторлар осы саланы дамытатын Стартапқа бір рет қаржы салу дұрыс шешім екенін түсінеді. Сондықтан инвесторлар біздің өмірімізді жеңілдететін немесе жақсартатын әзірлемелерге инвестиция құяды, өйткені біз сіздермен әрқашан қарапайым цифрлық шешімдерге мұқтаж боламыз.

– *Технопарк жоспары бойынша, 2022 жылға қарай резидент-стартаптарға құйылған инвестиция көлемі 67 млрд теңгені құрау керек. Ал ел экономикасы үшін стартаптардан қандай қайтарым болады?*

– Astana Hub-тың ең басты міндеттерінің бірі – стартаптарға

« Astana Hub-тың ең басты міндеттерінің бірі – стартаптарға инвестициялардың құйылуына ықпал ету және олар үшін қолайлы орта құру. Біздің мақсатымыз – 2022 жылға қарай кемінде 67 млрд теңге тарту.

created by startups in the IT field. This suggests that the IT sector is at the forefront of the future, and, of course, all investors understand that it is better to invest once in a startup that develops this industry rather than many times in something that doesn't. Therefore, investors pour money in those developments that simplify or improve our lives, since we are increasingly in need of simple digital solutions.

– *The technopark plans to invest 67 billion Tenge in resident startups by 2022, practically creating a small IT town. What will be the return on startups for the economy of the city and the country?*

– One of the main tasks of Astana Hub is to facilitate the influx of investments in startups and create a nurturing environment

инвестициялардың құйылуына ықпал ету және олар үшін қолайлы орта құру. Біздің мақсатымыз – 2022 жылға қарай кемінде 67 млрд теңге тарту. 2018 жылы венчурлік қаржыландыру туралы заң қабылданды, онда венчурлік қорлар қызметінің негізі және мемлекеттік қолдау шаралары қарастырылған. Қабылданған нормалардың арқасында QazAngels бизнес-періштелер клубы құрылды. Astana Hub жұмыс істеген сәттен бастап отандық стартаптарға тартылған инвестициялар көлемі бүгінгі күні шамамен 32,41 млрд теңгені құрады, оның 17,017 млрд теңгесі Astana Hub стартаптары мен IT-компаниялары, яғни қатысушылар тарапынан тартылған. Біз дұрыс бағыттамыз және стар-

for them. Our goal is to attract at least 67 billion Tenge by 2022. In 2018, a law on venture capital financing was adopted, which laid the foundation for the activities of venture funds and state support measures. Thanks to the accepted standards, the QazAngels business angel club has been created. As a result of taking these measures, the volume of investments we've attracted to domestic start-ups since the establishment of the Astana Hub has amounted to about 32 billion tenge to date, of which 17.017 billion Tenge was attracted by startups and IT companies participate in Astana Hub. This suggests that we are making the right moves toward our goal, and are working on useful tools to attract investment

тап-жобаларға инвестиция тарту құралдарымен жұмыс істейміз.

Мысалы, табысты жобалардың бірі – Roadshow Astana Hub бағдарламасы. Бұл стартап-жобаларды кешенді дайындау және олардың әлемдегі ірі технологиялық іс-шараларға қатысуы. Бағдарламаның мақсаты халықаралық аренада шетелдік инвестициялар мен стартаптарды тарту, сондай-ақ Қазақстанның IT-нарығын одан әрі кеңейту және танымал ету үшін сыртқы нарықтарда стартаптарды ілгерілету болып табылады. Біз технопарктың стартап-командалары өз жобаларына халықаралық срейтестерді, шетелдік инвестицияларды тартуға және олардың халықаралық нарыққа шығуына көмектесеміз.

Roadshow Astana Hub бағдарламасы жұмыс істеген жарты жыл ішінде біз 5 елге бардық. Бірінші, Қазақстанға жақын ТМД нарықтарынан бастадық, одан әрі Оңтүстік-Шығыс Азия нарығымен таныстық. Сапарлар нәтижесінде Сингапурдың, Украинаның, Ресейдің, Ұлыбританияның, Қытайдың жетекші технопарктерімен және инновациялық компанияларымен корпоративтік инновациялардағы бірлескен жобаларды дамыту, акселерациялық және инкубациялық бағдарламалар бойынша жұмыс жасау, стартаптар, менторлар, сарапшылар, трекерлермен іс-шаралар өткізу, венчурлік нарық бағытында және өзге елдердің стартап-экожүйелерінің өкілдері арасында тәжірибе алмасу мақсатында 9 меморандумға қол қойылды. Сапардан кейін жарты жыл ішінде стартап-жобалардың штаттағы қызметкерлер орта есеппен екі адамға көбейіп, сату көрсеткіші орта есеппен 80%-ға жетті және тартылған инвестициялардың жалпы саны 125 млн.теңгеге өсті. Осылайша айтарлықтай нәтижелерге қол жеткізілді.

– *Технопарктың қандай жоспарларымен бөлісе аласыз?*

– Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрі А. Жұмағалиев бүгінгі таңда жергілікті биліктің қолдауымен еліміздің өңірлерінде IT-хаб ашу бойынша тренд байқалғанын атап өтті. Біз стартаптармен жұмыс істеу бойынша

in startup projects. One of the successful projects is the Roadshow Astana Hub program. This is a comprehensive effort to prepare startup projects for their visits to the largest technological events in the world. The goal of the program is to promote the Astana Hub in the international arena, attract foreign investment and start-ups from abroad, as well as promote our own start-ups in foreign markets so they can keep scaling up and popularize of Kazakhstan's IT market. We assist the startup teams at the technology park to attract international partners to projects, rounds of foreign investment, and their entry into international markets.

In order to guarantee an efficient and fruitful trip, the Astana Hub team provides full support to our start-up teams. That means flights and accommodation for one startup representative, and the organization of preparatory boot camps incorporating both online webinars and offline consultations. An itinerary and a plan for meetings with potential investors (both individual and corporate), as well as with foreign partners, are formulated in advance. Over the six months of the Roadshow Astana Hub program, our startups visited five countries, beginning with the CIS markets close to Kazakhstan, followed by an opportunity to get acquainted with the markets in Southeast Asia.

As a result of these trips, 9 memorandums were signed with leading technology parks and innovative companies in Singapore, Ukraine, Russia, the UK, and China. The memorandums focused on the aims of exchanging experience between players of the venture capital market and startup ecosystems of countries; developing joint projects in corporate innovations, participation and joint acceleration and incubation programs; and creating exchange programs for startups, mentors, experts, trackers, joint events, and so on. Within six months of the end of the trip, our startup projects demonstrated significant results. We saw an increase in the number of full-time employees by an average of two people, an increase in sales by an average of 80%, and attracted investments totalling 125 million tenge.

– *Can you share any of the Technopark's future plans?*

« One of the main tasks of Astana Hub is to facilitate the influx of investments in startups and create a nurturing environment for them. Our goal is to attract at least 67 billion Tenge by 2022. In 2018, a law on venture capital financing was adopted, which laid the foundation for the activities of venture funds and state support measures. Thanks to the accepted standards, the QazAngels business angel club has been created.

Қазақстан өңірлерінде тәжірибемен бөлісуді жоспарлап отырмыз. Екі жыл ішінде Astana Hub технопаркі технологиялық кәсіпкерлерді дайындау мен дамытудың табысты үлгісін жасады. Осылайша, Startup Sapary бағдарламасы әзірленді, оның аясында біздің менторлар облыс орталықтары мен республикалық маңызы бар қалаларға барады. Біз осылайша Astana Hub бағдарламасының сыни массасын, деректер базасын және әлеуетті қатысушыларын қалыптастыратын іскер мамандар мен перспективті IT-компаниялардың пулы құрылады деп үміттенеміз. Бұл «Стартап мектебі» қарқынды тегін курсы өткізу жолымен жүзеге асырылады. Жоғарыда аталғандардан басқа, біздің үлкен жоспарларымызды атап өткім келеді: бұл технопарктың «бір терезе» ретінде жұмыс жасауы. Жалпы, біздің елімізде бір жерде жүзге дейін қызмет көрсете алатын «бір терезе» қағидаты жақсы қалыптасқан. Біздің технопарктың экожүйесінде осындай функцияны жасай отырып, бір-біріне пайдалы болуы мүмкін әр түрлі қатысушыларды тартамыз.

Сонымен қатар, біздің елімізде әр-алуан салаларда жұмыс істейтін кәсіпкерлерге көрсетілетін түрлі қызметтер бар. Бұл мысалы, субсидиялар, гранттық қаржыландыру және кәсіпкерлікті қолдау үшін өткізілетін басқа да іс-шаралар. Осындай мүмкіндіктер жас таланттардың қызықты жұмыс орындарын тауып, сапалы өнім шығарып, оны шетелге экспорттап, жақсы табыс табуына жол ашады. Бұл өз ретінде экономиканың дамуына зор ықпал етеді. Біз осындай мүмкіндіктерді бір жерден бере алатын орталыққа айналуымызды көздейміз. ■

– The Minister of Digital Development, Innovation and Aerospace Industry, A. Zhumagaliev, pointed out that recently there has been a trend towards the opening of regional IT hubs with the support from local authorities. We plan to transfer our experience working with startups to the regions of Kazakhstan. Over the two years it's been in operation, Astana Hub Technopark has managed to build a successful model for the preparation and development of technological entrepreneurs. As a result, the Startup Sapary program was developed. Within this framework, our mentors will go to regional centers and cities of significance to the country. We hope that this will create a pool of enterprising specialists and promising IT companies that will form a critical mass of potential participants in Astana Hub programs. This will be done through an intensive free start-up school course. In addition to everything I've already talked about, I would like to note our global plans: this is the formation of the technopark as a "single window". What will it produce? The principle of a "single window" takes hold when a person can come and receive a multitude of services in one place. By creating such a function in the ecosystem of our technology park, we attract different players who can be useful to each other. At the same time, in our country there are even more varied services that are created for entrepreneurs from completely different fields. Various subsidies and grant financing are just a couple of examples of what we can do to support entrepreneurship. This is a powerful social outlet for the country. Young, talented people can get interesting jobs, and create a high-quality product in their country. Then they sell it anywhere including abroad, and make earnings in foreign currency. This ultimately plays into the hands of the economy. ■

Сонымен қатар, біздің елімізде әр-алуан салаларда жұмыс істейтін кәсіпкерлерге көрсетілетін түрлі қызметтер бар. Бұл мысалы, субсидиялар, гранттық қаржыландыру және кәсіпкерлікті қолдау үшін өткізілетін басқа да іс-шаралар. Осындай мүмкіндіктер жас таланттардың қызықты жұмыс орындарын тауып, сапалы өнім шығарып, оны шетелге экспорттап, жақсы табыс табуына жол ашады.

GIVE THE GIFT OF LOVE.
BON BON PATISSERIE.

Everyone loves chocolate. So why not make someone you love really happy? Available at the Bon Bon Patisserie in a variety of shapes, sizes and delicious flavours, our chocolate range is second to none. Come along and choose your favourites all beautifully packaged and wrapped for you. The perfect gift.

CHICAGO
WASHINGTON
NEW YORK
LONDON
PARIS
DUBAI
BANGKOK
SINGAPORE
DANANG
HONG KONG
SUZHOU

АО «СОЦИАЛЬНО-ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ КОРПОРАЦИЯ «АЛМАТЫ» – ЭТО МОСТ МЕЖДУ РЕСУРСАМИ ГОСУДАРСТВА И БИЗНЕСОМ

Объект индустриальной зоны Алматы – ТОО "Tokyo Rope Almaty"
Object of industrial zone of Almaty – "Tokyo Rope Almaty" LLP

АО «Социально-предпринимательская корпорация «Алматы» создана в соответствии с Постановлением Правительства Республики Казахстан от 31 марта 2010 года.

ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ:

- ▶ расширение сотрудничества с государственными институтами развития для реализации бизнес-проектов;
- ▶ развитие предпринимательской деятельности в городе;
- ▶ повышение инвестиционной привлекательности города;
- ▶ создание новых и модернизация существующих конкурентоспособных производств;
- ▶ разработка и реализация социальных, инфраструктурных, экологических проектов;
- ▶ развитие специальных индустриальных зон, технопарков, бизнес-инкубаторов.

"Socio-entrepreneurial Corporation "Almaty" JSC was established in accordance with the Decree of the Government of the Republic of Kazakhstan dated March 31, 2010.

MAIN TASKS:

- ▶ Expansion of cooperation with state development institutions for the implementation of business projects;
- ▶ Development of business activity in the city;
- ▶ Increasing of the investment attractiveness of the city;
- ▶ Creation of new and modernization of existing viable industries;
- ▶ Development and implementation of social, infrastructure and environmental projects;
- ▶ Development of special industrial zones, technoparks, business incubators.

"SOCIO-ENTREPRENEURIAL CORPORATION «ALMATY» JSC – BRIDGE BETWEEN THE RESOURCES OF THE STATE AND BUSINESS

Визит Главы государства Токаева К.К.
Visit of the head of state Tokayev K. K.

В рамках поставленных задач СПК «Алматы» взаимодействует с местными исполнительными органами, институтами развития, министерствами и ведомствами страны, частными инвестиционными, финансовыми структурами, международными организациями и др.

Для реализации поставленных задач СПК «Алматы» переданы государственные активы (земельные участки, объекты). На основе данных активов СПК «Алматы» реализует проекты в партнерстве с частным бизнесом.

Акцент деятельности СПК «Алматы» направлен на социально важные проекты и отрасли: помощь уязвимым слоям населения, реконструкция ветхого жилья, строительство социальных объектов и воплощение проектов образовательного, здравоохранительного, культурного и туристского толка. Данные направления обеспечиваются дочерними предприятиями:

Within the framework of tasks in hand, the "SEC "Almaty" cooperates with local executive bodies, development institutions, ministries and departments of the country, private investment, financial institutions, international organizations, etc.

For the implementation of tasks in hand, the "SEC "Almaty" transferred state-owned assets (plots of land, objects). On the basis of these assets "SEC "Almaty" implements projects in partnership with private business.

The focus of activity of the "SEC "Almaty" is aimed at socially important projects and industries: assistance to vulnerable segments of the population, reconstruction of dilapidated housing, construction of social facilities and implementation of educational, health, cultural and tourism projects. These areas are provided by subsidiaries:

– ТОО «Индустриальная зона Алматы» предназначена для развития промышленного потенциала, поддержки и развития бизнеса – предпринимателей и инвесторов.

Общая площадь территории – 490 га. Участники Индустриальной зоны Алматы – 39 компаний, среди них компании из России, Японии, Китая, Индии, Южной Кореи, Ирана, Германии.

“Industrial zone of Almaty” LLP is intended for development of industrial potential, support and development of business - entrepreneurs and investors.

The total area of the territory – 490 hectares. Participants of the Industrial zone of Almaty — 39 companies, among them - companies from Russia, Japan, China, India, South Korea, Iran, Germany.

– ТОО «Предприятие капитального строительства Алматы» осуществляет деятельность по поиску земельных участков для строительства новых жилых домов, расселению собственников квартир в домах, которые предназначаются под снос, реконструкции жилой застройки.

На сегодня было снесено 56 ветхих домов, построен 51 новый дом, 469 семей получили новые квартиры.

“Enterprise of capital construction of Almaty” LLP carries out activities on search of the land plots for construction of new houses, resettlement of owners of apartments in houses which are intended for demolition, reconstruction of residential development.

To date, 56 dilapidated houses have been demolished, 51 new houses have been built, and 469 families have received new apartments.

– ТОО «Almaty Finance» и ТОО «Микрофинансовая организация «Алматы» (дочернее предприятие ТОО «Almaty Finance») предоставляют альтернативный доступный источник финансирования для субъектов микро- и малого частного предпринимательства в Алматы. Целевое назначение – проекты кредитования малого и среднего бизнеса, финансирование на пополнение оборотных и приобретение основных средств.

“Almaty Finance” LLP and “Micro-financial organization “Almaty” LLP* provide an alternative available source of financing for micro - and small private businesses in Almaty. Designated purpose - projects of crediting of small and medium business, financing on replenishment of current and acquisition of fixed assets.

* “Micro-financial organization” LLP - a subsidiary of “Almaty Finance” LLP.

Одно из новых направлений деятельности СПК «Алматы» – работа с инвесторами. Привлечение их не только на промышленные зоны и крупные проекты, но и на отдельные объекты и земельные участки в городе для создания предприятий различного назначения – производственного, социального характера, оказания услуг. Этим направлением занимается новое структурное подразделение СПК «Алматы» – Almaty Invest.

One of the new activities of “SEC “Almaty” - work with investors. Attraction of them not only on industrial zones and large projects, but also on separate objects and the land plots in the city for creation of the enterprises of various appointment-production, social character, rendering of services. This direction is engaged in a new structural division of “SEC “Almaty” - Almaty Invest.

Almaty Invest – это основной драйвер привлечения инвестиций, реализации якорных проектов, создания благоприятных условия для развития крупных и средних инвестиционных проектов в Алматы. Турецкие предприниматели могут подать заявки на рассмотрение инвестиционного проекта по принципу «одного окна»: индивидуальный подход к каждому инвестору, снижение административных барьеров, консультативное и постинвестиционное сопровождение.

Almaty Invest is the main driver of attracting investments, implementing anchor projects, creating favorable conditions for the development of large and medium-sized investment projects in Almaty. Turkish entrepreneurs can apply for consideration of an investment project on the principle of “One window” - an individual approach to each investor, the reduction of administrative barriers, advisory and post-investment support.

Сейчас в СПК «Алматы» ведутся активные работы над разработкой стратегии развития и КПД до 2025 года, созданием проектного офиса, цифровизации и внедрением CRM-системы для более эффективного функционирования деятельности организации. ■

Currently, the “SEC “Almaty” is actively working on the development of development strategy and efficiency factor until 2025, the creation of a project office, digitalization and implementation of CRM-system for more effective functioning of activity of the organization. ■

(Материал предоставлен АО «Социально-предпринимательская корпорация «Алматы»)

(Material is given by “Socio-Entrepreneurial Corporation “Almaty” JSC)

TURKISH CITIZENSHIP BY INVESTMENT PROGRAM

Turkey at a Glance

The Turkish economy, the 13th largest economy in the world (in purchasing power parity [PPP] terms), has grown at quite rapid rates, except for the local 2001 crisis and the global crisis that was experienced in late 2008 and 2009. The CAGR (Compound Average Growth Rate) realised was 5% over the last decade, where Turkey grew on average by 7% between 2010 and 2017. The policy implementations and incentives in 2017 led to a 7.4% gross domestic product (GDP) growth rate, which is the highest rate within G-20 economies.

Turkey has also fostered close cultural, political, economic, and industrial relations with the Eastern world, particularly with the Middle East and the Turkic states of Central Asia, through membership in organisations such as the Organisation of the Islamic Conference (OIC) and Economic Cooperation Organization (ECO).

Due to its strong fundamentals, demographic structure, and great potentials, foreign direct investment (FDI) inflows to Turkey have been continuing. Including real-estate investments, Turkey attracted USD 14 billion each year on average over the last ten years.

Turkey has been meeting (or even achieving results below) two of the Maastricht Criterion, namely public

Bir Bakışta Türkiye

Dünyanın en büyük 13. ekonomisi olan Türkiye ekonomisi (satın alma gücü paritesi şartlarına göre), yerel 2001 krizi ve 2008 ve 2009 yıllarında yaşanan küresel kriz hariç, oldukça hızlı bir oranda büyüme göstermiştir. Bileşik Ortalama Büyüme Oranı (CAGR), Türkiye'nin 2010 ve 2017 yılları arasında ortalama %7 oranında büyüdüğü son on yıllık periyotta %5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de 2017'deki politika uygulamaları ve teşvikler, G-20 ekonomileri içinde en yüksek orana tekabül eden %7,4'lük gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) büyüme oranının oluşmasını sağlamıştır.

Türkiye ayrıca, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) gibi kuruluşlara üyelik yoluyla Doğu dünyasıyla, özellikle Orta Doğu ve Orta Asya'nın Türk devletleri ile yakın kültürel, politik, ekonomik ve endüstriyel ilişkiler kurmuştur.

Güçlü temelleri, demografik yapısı ve sahip olduğu büyük potansiyelleri sayesinde, Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırım (DYY) girişi devam etmektedir. Gayrimenkul yatırımları da dahil olmak üzere, Türkiye son 10 yılda her yıl ortalama 14 milyar ABD doları yatırım çekmiştir.

Türkiye, Maastricht Kriterlerinin ikisini, yani kamu borcu/GSYİH ve

debt/GDP and budget balance/GDP, for more than five years, levels that Eurozone members could not even reach. The two weakest links are inflation and current account deficit; however, officials have been taking some measures to cope with these. The Central Bank's tight monetary stance and some other measures (i.e. the food committee) are expected to lower inflation in the medium-term. Policy implementations to bolster savings will be beneficial for balance of payments.

Turkey has aimed to become a safe harbor for foreign investors with its structural reforms and easing regulations which resulted with the country's constantly increased ranking in Ease of Doing Business list published by the World Bank, where the 2019 ranking is 43.

Criteria to Apply for the Program

Turkey welcomes foreign investors with its citizenship by investment program introduced in January 2017. Up till 2017, Turkish citizenship has only been granted with pre-requisite prior residence or family-ties relationship with Turkey.

The investment conditions declared in 2017 have been further loosened in September 2018, when a Presidential Decree was published to determine the

YATIRIM YOLUYLA TÜRK VATANDAŞLIĞI PROGRAMI

Turkey has also fostered close cultural, political, economic, and industrial relations with the Eastern world, particularly with the Middle East and the Turkic states of Central Asia, through membership in organisations such as the Organisation of the Islamic Conference (OIC) and Economic Cooperation Organization (ECO).

bütçe dengesi/GSYİH oranlarını, 5 yıldan uzun bir süredir, Euro Bölgesi üyelerinin bile ulaşamadığı düzeylerde karşılamış (ve hatta kriterde belirlenen oranın altına bile düşürmüştür). En zayıf iki husus enflasyon ve cari hesap açığıdır; ancak, yetkililer bunlarla başa çıkmak adına bazı önlemler almaktadır. Merkez Bankası'nın sıkı parasal duruşu ve diğer bazı önlemlerin (gıda komitesi gibi) orta vadede enflasyonu düşürmesi beklenmektedir. Tasarrufları desteklemek için gerçekleştirilen politika uygulamaları ödemeler dengesi için faydalı olacaktır.

Türkiye, yapısal reformları ve kolaylaştırıcı düzenlemelerinin bir sonucu olarak, İş Yapma Kolaylığı Endeksinde yıllar içerisinde düzenli olarak artan sıralamasıyla (2019'da 43. sıradaydı), yabancı yatırımcılar için güvenli bir liman olmayı hedeflemektedir.

Başvuru Kriterleri

Türkiye, Ocak 2017 itibarıyla Türkiye'ye yatırım yapan yabancılara vatandaşlık hakkı sunmaya başlamıştır. 2017 yılına kadar, Türk vatandaşlığı yalnızca ön koşul olarak ikametgâh sahibi olunması veya Türkiye ile aile bağlarının var olması durumlarında veriliyordu.

2017 yılında kararlaştırılan yatırım koşulları, yenilenen yatırım kriterlerini belirlemek üzere Eylül

renewed investment criteria. As of today, individuals meeting one of the following investment conditions are eligible to apply for Turkish citizenship along with their spouses and children under the age of 18, as long as they hold the investment for 3 years:

Investment Type	Criteria
Buying a non-movable property	The property value should be min. 250.000 USD
Holding a deposit account in Turkey	Deposit should be min. 500.000 USD
Opening a business	Should employ min 50 employees or should have a fixed capital of min. 500.000 USD
Purchasing government debt instruments	The instrument should be worth min. 500.000 USD
Holding a real estate investment fund participation share or venture capital investment fund	The fund value should be min. 500.000 USD

Yatırım Türü	Kriterler
Taşınmaz satın almak	Mülkiyet değeri asgari 250.000 ABD doları olmalıdır
Türkiye'de mevduat hesabına sahip olmak	Hesap tutarı asgari 500.000 ABD doları olmalıdır
Bir iş kurmak	En az 50 çalışan istihdam edilmeli veya asgari 500.000 ABD doları sabit sermayeye sahip olunmalıdır
Devlet borçlanma araçlarını satın almak	Borçlanma aracı asgari 500.000 ABD doları değerinde olmalıdır
Gayrimenkul yatırım fonu hissesi veya risk sermayesi yatırım fonu bulundurmak	Fon değeri asgari 500.000 ABD doları olmalıdır

After September 2018, the conditions attracted much demand by the investors and as such app. 3,000 applications have been accepted by the authorities in 12 around months.

The investors don't have to wait for a 3-year period to apply for the program and obtain their citizenships. After making the investment, the investors can immediately apply for the citizenship by making a commitment to hold the investment for 3 years.

Why Turkish Citizenship by Investment Program among All Other Programs

Many countries have introduced investment programs such as citizenship by investment or golden visas to attract foreign investors. In most cases, the investors are either required to live in the country for a minimum period, invest a 7-digit USD/EUR amount of fund and/or donate a certain minimum amount of fund where the applicant can

2018'de yayınlanan bir Başkanlık Kararnamesi ile daha da esnetilmiştir. Bugün itibariyle, aşağıdaki yatırım koşullarından birini karşılayan kişiler, 3 yıl boyunca yatırımlarını sürdürdükleri müddetçe, eşleriyle ve 18 yaşın altındaki çocuklarıyla Türk vatandaşlığına başvurabilirler:

no longer withdraw the donated amount.

The attraction points of the Turkish citizenship by investment program lies in the combination of no residence requirement and low investment criteria. With those features, it is a quite feasible option for the applicants among other options.

The applicants may even enjoy the interest generated in a deposit account, or rental income received from the real-estate, depending on the investment type even during the 3-year investment period.

Turkish passports bring the holder the opportunity to travel to many countries in a visa-free way, quick visa processing periods for the EU countries and the US. The holders may also enjoy the benefits granted to Turkish citizens by bilateral treaties such as Ankara Treaty which grants Turkish citizens the right to immediately migrate to the UK permanently by opening a business there.

Application Process

Compared to other types of Turkish citizenship applications, citizenship by investment process is faster and more straightforward. The Ministry of Interior Affairs have opened joint offices in Istanbul and Ankara where the applicants or their representatives can submit their applications both for residence permits and citizenship with the jointly determined documents.

Yet, the applicants are recommended to handle the process delicately to ensure that the investment they choose meet the required criteria, and that they can provide the required documents to be able to submit the citizenship applications properly. ■

gerekmektedir (bağışlanan tutarı geri çekemez.)

Türk vatandaşlığının yatırım yoluyla alınmasının cazip noktaları, ikamet gereksinimi olmamasında ve düşük yatırım kriterlerinde yatmaktadır. Dolayısıyla bu program bu özelliklerle, başvuru sahipleri için diğer seçeneklerin yanında oldukça uygulanabilir bir tercihtir.

Başvuranlar, 3 yıllık yatırım döneminde bile yatırım türüne bağlı olarak, mevduat hesabında oluşturulan faizden veya gayrimenkulün kiralanmasıyla elde edilen kira gelirinden faydalanabilirler.

Türk pasaportu, sahibine vizesiz bir şekilde birçok ülkeye seyahat etme imkanı ve AB ülkeleri ve ABD için hızlı vize işlem süreleri sunmaktadır. Ayrıca bu kişiler, Türk vatandaşlarına, Ankara Antlaşması gibi İngiltere'de bir iş açarak buraya kalıcı olarak göç etme imkanı veren ikili antlaşmaların getirilerinden de yararlanabilmektedir.

Başvuru Süreci

Diğer Türk vatandaşlık başvuruları ile karşılaştırıldığında, yatırım yoluyla vatandaşlık daha hızlı ve kolaydır. İçişleri Bakanlığı, İstanbul ve Ankara'da, başvuranların veya temsilcilerinin, ikamet izni ve vatandaşlık başvurularını, müştereken belirlenen belgelerle birlikte sunabilecekleri ortak ofisler açmıştır.

Bununla birlikte, başvuru sahiplerine, seçtikleri yatırımın gerekli kriterleri karşıladığından ve vatandaşlık başvurularını uygun şekilde sunabilmeleri için gereken belgeleri sağlayabildiklerinden emin olmaları için süreci özenle ele almaları önerilmektedir. ■

Eylül 2018'den sonra, koşulların uygunluğu yatırımcıların oldukça fazla talep göstermesini sağlamış ve yaklaşık olarak 3000 başvuru yetkililer tarafından 12 ay içinde kabul edilmiştir.

Yatırımcıların programa başvurmak ve vatandaşlıklarını almak için 3 yıl beklemeleri gerekmemektedir. Yatırım yaptıktan sonra, yatırımcılar 3 yıl boyunca yatırımlarına devam etme taahhüdünde bulunarak derhal vatandaşlığa başvurabilmektedir.

Neden Diğer Tüm Programlar Arasında Yatırım Yoluyla Türk Vatandaşlığı?

Birçok ülke yabancı yatırımcıları çekmek için yatırım yoluyla vatandaşlık veya golden visa gibi yatırım programları başlatmıştır. Çoğu durumda, yatırımcıların ülkede en az bir süreliğine yaşaması, 7 basamaklı Dolar/Euro tutarında bir fon yatırması ve/veya başvuru sahibinin belli bir asgari tutarda bağış yapması

Bilgütay Yaşar
PwC Türkiye
Partner

Bilgütay Yaşar
PwC Türkiye
Ortak

ТҮРК КЕҢЕСІНІҢ 10 ЖЫЛДЫҒЫНДА «ТҮРК МЕМЛЕКЕТТЕРІ» АРАСЫНДАҒЫ ЫҚПАЛДАСТЫҚ ҮДЕРІСІ

Түркітідес мемлекеттер арасындағы ықпалдастық әрекеті 1990 жылдардан кейінгі кезеңде пайда болған жаңа үдеріс болып көрінгенімен, бұл үдерістің идеялық тамыры әлдеқайда ертеден басталады. Кеңес Одағы орнағанға дейін де Мұстафа Шоқай, Исмаил Гаспыралы және Зеки Велиди Тоган бастаған көптеген түркі зиялылары, түркі халықтарының арасындағы байланысты нығайту үшін «тілде, пікірде, істе бірлік» деген ұстанымға сәйкес түрлі жұмыстар атқарып, түркі бірлігін аңсады. Алайда, бұл арман Большевиктік төңкеріс пен кейінгі 70 жылдық Кеңес Одағы кезінде іске аспады.

Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін көп ұзамай 1992 жылы Түркияның бастамасымен басталған «Түркітідес мемлекеттер басшыларының саммиті» (ТМБС) аталмыш арманның жүзеге асуына түрткі болды. 1993 жылы Түркия Президенті Тұрғыт Озалдың Орталық Азия және Кавказ елдерін қамтыған 11 күндік сапары да аталмыш бастаманы одан әрі ілгерілетті. Мерзімді үзілістерге қарамастан, 2009 жылы қол қойылған Нахчыван келісімімен «Түркітідес елдердің ынтымақтастық кеңесі (Түркі кеңесі) ресми түрде құрылған 9-шы саммитіне дейін ТМБС жүйелі түрде өткізіліп отырды. Алайда, 2000 жылдан кейінгі кезеңде Өзбекстан мен Түрікменстан бұл саммиттерге мемлекет

Түркі дили konuşan devletler arasındaki entegrasyon çabaları, 1990 sonrası dönemde ortaya çıkan yeni bir süreç gibi görünse de bu sürecin ideolojik kökleri aslında çok daha öncesine uzanmaktadır. Daha, Sovyetler Birliği kurulmadan önce Mustafa Çokay, İsmail Gaspıralı, Zeki Velidi Togan başta olmak üzere birçok Türk aydını, Türk halkları arasındaki iletişimi güçlendirerek birbirlerine daha da yakınlaştıracak, 'dilde, fikirde, işte birlik' düşüncesi doğrultusunda çeşitli çalışmalar yaparak Türk birliğini hayal etmişti. Ancak, bu hayal Bolşevik devrimi ve ardından gelen 70 yıllık Sovyetler Birliği dönemi ile inkitaya uğramıştır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından kısa bir süre sonra, Türkiye'nin girişimi ile 1992 yılında gerçekleştirilen "Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi" (TDKÜDBZ), bu düşüncenin tekrar filizlenmesini sağlamıştır. 1993 yılında, dönemin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Orta Asya ve Kafkasya'yı kapsayan 11 günlük ziyareti de başlatılan bu girişimi bir adım öteye taşımıştır. Dönemsel kesintilere rağmen, 2009 yılında imzalanan Nahçıvan Anlaşması ile "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi"nin (Türk Konseyi) resmen kurulduğu 9. Zirveye kadar TDKÜDBZ, düzenli olarak yapılmıştır. Ancak 2000 sonrası dönemde Özbekistan ve

TÜRK KONSEYİ'NİN 10. YILDÖNÜMÜNDE 'TÜRK DEVLETLERİ' ARASINDAKİ ENTEGRASYON SÜRECİ

басшылары деңгейінде емес, парламент төрағалары деңгейінде қатысты, 2006 жылдан кейін Өзбекстан ешқашан қатыспады, ал Түрікменстан өкілдер деңгейінде ғана қатысуын жалғастырды.

1992 жылы басталған бастаманың 2009 жылы Түркі кеңесі сында құрылым деңгейіне жетуіне дейінгі екіжақты және көпжақты кездесулерден сырт, ұлттық деңгейде құрылған институционалдық құрылымдар мен мүше мемлекеттердің үкіметтік емес ұйымдарының қызметі де аталмыш үдеріске өз үлесін қосқанын атап өткен жөн. Мәселен, бүгінде әлемнің түрлі аймақтарында жұмыс істейтін Түркия ынтымақтастық және даму агенттігі (ТИКА) 1992 жылы, әсіресе, Орталық Азия, Кавказ және Балқандағы туыстас елдер мен қауымдастықтардың дамуына көмек көрсету және тәжірибе алмасу үшін құрылған болатын. 1993 жылы Түркия, Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан және Түрікменстанның мәдениет министрлері қол қойған келісім бойынша орталығы Анкара қаласында орналасқан Халықаралық Түркі мәдениет ұйымы (ТҮРКСОЙ) құрылды (ТҮРКСОЙ, 2019). Көпжақты құрылым болып табылатын және түркітідес елдердің парламенттері арасындағы ынтымақтастықты тереңдетуге бағытталған Түркітідес елдердің парламенттік ассамблеясы 2008 жылы құрылды (ТҮРІКПА, 2019). Аталмыш елдерде осы ресми ұйымдармен қатар, мәдениет, әдебиет, өнер, бұқаралық ақпарат құралдары және бизнес сияқты көптеген салаларда түркітідес халықтардың бірлігі мен ықпалдастығын ілгерілету үшін бірқатар үкіметтік емес ұйымдар да құрылды. Бұған мысал ретінде Түркі мемлекеттері мен қауымдастықтарының достық және бауырластық қорының (ТМҚДБҚ) бастамасымен және ТИКА-ның

Türkmenistan bu zirvelere devlet başkanları düzeyinde değil de meclis başkanları düzeyinde katılmış ve 2006 yılından sonra ise Özbekistan hiç katılmazken Türkmenistan temsilci düzeyinde katılmaya devam etmiştir.

1992 yılında başlatılan söz konusu girişimin 2009 yılında Türk Konseyi gibi kurumsal bir yapı ile taçlandırıldığı tarihe kadar ikili ve çok taraflı görüşmelerin yanında ulusal düzeyde oluşturulan kurumsal yapıların ve üye ülkelerin sivil toplum kuruluşlarının (STK) faaliyetlerinin de bu süreçte önemli katkılar sağladığını belirtmek gerekir. Örnek vermek gerekirse, bugün dünyanın farklı coğrafyalarında faaliyet yürüten Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA), 1992 yılında özellikle Orta Asya, Kafkasya ve Balkanlar'daki soyaş ve akraba ülke ve topluluklara kalkınma yardımları ve tecrübe paylaşımı yapmak amacıyla kurulmuştur. 1993 yılında, Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan kültür bakanları tarafından imzalanan anlaşma ile merkezi Ankara'da olan Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) kurulmuştur (Türksoy, 2019). Çok taraflı bir yapı olan ve Türk Dili Konuşan Ülkelerin Parlamentoları arasındaki işbirliğini derinleştirmeyi amaçlayan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) 2008 yılında kurulmuştur. (TÜRKPA, 2019) Bahse konu ülkelerde, bu resmi kuruluşlara ek olarak, kültür, edebiyat, sanat, medya ve iş dünyasının da içinde olduğu çok sayıda alanda Türk dili konuşan halklar arasındaki birlik ve bütünlüğe katkı sağlayacak çok sayıda STK kurulmuştur. Bu çalışmalara örnek olarak, Türk Devlet ve Topluluklar Dostluk ve Kardeşlik Vakfı'nın (TÜDEV) öncülüğünde ve TİKA'nın katkıları ile 1993-2007 arasında düzenlenen Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk,

қолдауымен 1993-2007 жылдар аралығында өткізілген Түркі мемлекеттері мен қауымдастықтарының достық, бауырластық және ынтымақтастық конгрестерін айтуға болады¹ (TUDEV, 2019).

Жан-жақты ықпалдастық үдерісінде, 1998 жылы Алматыда өткен ТМБС кезінде Қазақстанның тұңғыш президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың осы саммиттерді үйлестіретін хатшылық құру туралы ұсынысын маңызды бір қадам ретінде бағалауға болады. 2006 жылы Анталияда өткен кезекті саммитте де айтылған бұл ұсыныс² (2019 Қыдырәлі), 2007 жылы өткен 11-ші Түркі мемлекеттері мен қауымдастықтарының достық, бауырластық және ынтымақтастық конгрессінде Түркияның Премьер-министрі Режеп Тайып Ердоған тарапынан қайтадан көтерілген болатын. Аталған барлық құлшыныстар нәтижесінде, 2009 жылында Нахчыванда өткен 11-ші ТМБС'де Түркия, Әзірбайжан, Қазақстан және Қырғызстан арасында Нахчыван келісіміне қол қойылып, Түрік кеңесі құрылды (MFA, 2019).

Түрік кеңесі құрылғанының 10-шы жылында түрік әлемінде маңызды тарихи оқиғалар орын алды. 2019 жылы 15 қазанда Бакуде өткен 7-ші саммитінде Түрік кеңесі Өзбекстанның толықтай мүше болуымен 10 жылдық мерейтойын атап өтті. Осы саммиттен аз бұрын болған тағы бір маңызды оқиға 2018 жылы Түрік кеңесіне бақылаушы мәртебесін алған Венгрияда (Будапештте) Түрік кеңесінің Еуропалық кеңесінің ашылуы болды. Орталық Азиядағы халқы ең тығыз орналасқан Өзбекстанның Түрік кеңесінің құрамына кіруі әрі Түрік әлемінің ықпалдастық үдерісі үшін, әрі аймақ ішіндегі өзара ынтымақтастықтың дамуы үшін, сондай-ақ, қазіргі уақытта ықпалдастықтан тыс қалған Түркіменстанның келешектегі позициясы үшін де өте маңызды. Тағы бір жағынан, Түрік кеңесінің Еуропалық одаққа (ЕО) мүше Венгрияда өкілдік кеңесінің ашылуы түркітілдес елдердің ЕО-мен және жаһандық сыртқы саясатына да қосымша үлес қосатын болады.

Түрік кеңесінің құрылғанынан бүгінгі күнге дейін мүше елдер арасындағы саяси және экономикалық ынтымақтастықтың көлік, кеден, туризм, диаспора, білім және ғылым, бұқаралық ақпарат

Kardeşlik ve İşbirliği Kurultaylarını verebiliriz.¹ [TUDEV, 2019]

Çok boyutlu olarak devam eden bu entegrasyon sürecinde, 1998 yılında Almatı'da gerçekleşen TDKÜDBZ'de, Kazakistan'ın kurucu cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in, devam eden bu zirveler için bir sekretarya teşkil ettirilmesi yönündeki teklifi önemli bir aşama olarak değerlendirilebilir. 2006 yılında Antalya'da gerçekleşen zirvede tekrar gündeme gelen söz konusu teklif² [Kıdırali, 2019], 2007 yılında toplanan 11. Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kurultay'ında Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından da dile getirilmiştir. Belirtilen bütün bu çabalar, 2009 yılında Nahçıvan'da gerçekleştirilen 11. TDKÜDBZ'de Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'ın 'Nahçıvan Anlaşması'nı imzalaması neticesinde Türk Konseyi ile kurumsal bir yapıya kavuşmuştur (MFA, 2019).

Türk Konseyi'nin kuruluşunun 10. yılında Türk dünyası, önemli tarihi gelişmeler şahit olmaktadır. 15 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleşen 7. Zirve'sinde Türk Konseyi, Özbekistan'ın tam üyeliğini vermiş olduğu mutlulukla 10. yaşını kutlamıştır. Bu zirve döneminde yaşanan diğer önemli bir gelişme ise 2018 yılında Türk Konseyi gözlemci üyesi olan Macaristan'da (Budapeşte'de) Türk Konseyi'nin ofisinin açılmış olmasıdır. Nüfus olarak Orta Asya'nın en kalabalık ülkesi olan Özbekistan'ın Türk Konseyi'ne katılımı hem Türk dünyasının entegrasyon süreci için hem bölge içi işbirliğinin geliştirilmesi hem de şimdilik birlik dışında kalan Türkmenistan'ın gelecekteki pozisyonu açısından oldukça önemlidir. Öte yandan, Türk Konseyi'nin Avrupa Birliği (AB) üyesi olan Macaristan'da bir ofis açmış olmasının da hem AB ile olan ilişkilerde hem de küresel politikalarda Türk dili konuşan ülkelerin dış politikalarına ilave bir katkı sağlayacağı hususu aşikârdır.

Türk Konseyi'nin kuruluşundan günümüze kadar geçen zaman içerisinde üye ülkeler arasında siyasi ve ekonomik işbirliği, ulaştırma, gümrük, turizm, diaspora, eğitim ve bilim, medya ve enformasyon ve bilgi ve iletişim teknolojileri alanları gibi çok geniş yelpazede işbirliğinin artarak devam ettiği görülebilir. Siyasi işbirliğinin iki ana organı; Devlet Başkanları Konseyi

құралдары және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар сияқты кең ауқымды салаларында жалғасын тапқанын көре аламыз. Саяси ынтымақтастықтың екі негізгі органы; Мемлекет басшыларының кеңесі және Сыртқы істер министрлерінің кеңесі. Осы екі кеңестің жұмысы жоғары лауазымды комитет мүшелерінің отырыстары, қауіпсіздік бойынша келіссөз отырыстары, жас дипломаттарға арналған бірлескен оқу бағдарламалары және сайлауды бақылаушылардың бірлескен миссиялары сияқты қолдау құрылымдары арқылы толықтырылады. Саяси ынтымақтастық аясында екіжақты қарым-қатынастарды дамытумен қатар, мүшелер арасындағы ортақ мүдделерге сәйкес үйлестіруді қамтамасыз ету және халықаралық ұйымдарға кандидатура сияқты мәселелер бойынша бірыңғай саясат әзірлеу жұмыстары жүргізілуде (Түркон, 2019). Саяси ынтымақтастықпен қатар, экономикалық ынтымақтастық та Түркі кеңесінің маңызды бағыттарының бірі. Әуелде Кеңестің алғашқы саммиті экономикалық ынтымақтастық тақырыбымен өткен болатын. Мүше елдердегі инвестициялық ортаны жақсарту, экономикалық қатынастарды әртараптандыру және кәсіпкерлікті дамыту экономикалық ынтымақтастықтың басты бағыттары деуге болады. Бұл бағыттағы іс-шаралардың бірі жеке сектордағы ұйымдар арасындағы қарым-қатынастарды жақсартуға арналған Бірлескен инвестициялық портал болып табылады. Өткен 10 жыл ішінде сауда-экономикаға байланысты басқа да маңызды салалар болып табылатын кеден, көлік және туризм саласында айтарлықтай ілгерілеушіліктер байқалды. Бұған Бауырлас порттар жобасы, Түрік кеңесінің 4-ші саммитінің шешімімен жолға қойылған «Түрік кеңесі-Заманауи Жібек жолы ортақ туризм пакеті» және кедендік рәсімдер мен процестерді үйлестіру үшін құрылған жұмыс топтарының мысал ретінде келтіруге болады. Түрік кеңесі мен Түрік кеңесінің серіктес ұйымдары болып табылатын Түрксой, Халықаралық Түрік академиясы және Түрік мәдениеті мен мұрасы қоры сияқты мекемелер мен ұйымдар аясында да мүше елдердің ғылым, білім және мәдениет саласындағы байланыстары

ile Dışişleri Bakanları Konseyi'dir. Bu iki konseyin çalışmaları, kıdemli memurlar komitesi toplantıları, güvenlik istişareleri toplantıları, genç diplomatlar ortak eğitim programları ve ortak seçim gözlemci misyonlar gibi yardımcı yapılarla desteklenmektedir. Siyasi işbirliği çerçevesinde ikili ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra ortak çıkarlar doğrultusunda üyeler arasında koordinasyonun sağlanması ve uluslararası kuruluşlara adaylık gibi hususlarda ortak politikalar üretilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir. (Türkon, 2019) Siyasi işbirliği ile birlikte ekonomik işbirliği de Türk Konseyi'nin önemli konu başlıklarından birisini oluşturmaktadır. Zira Konseyin ilk zirvesi, ekonomik işbirliği teması ile gerçekleştirilmiştir. Üye ülkeler arasındaki yatırım ortamının iyileştirilmesi, ekonomik ilişkilerin çeşitlendirilmesi ve girişimciliğin geliştirilmesi, bu kapsamda yoğunlaşılacak başlıklar olarak gösterilebilir. Bu alandaki çalışmalardan birisi de özel sektör kuruluşları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine yönelik Ortak Yatırım Portalı'dır. Ticaret ve ekonomi ile bağlantılı diğer çalışma alanları olan gümrük, ulaştırma ve turizm alanlarında da geçen 10 yıl içerisinde önemli mesafeler alınmıştır. Örnek olarak, Kardeş Limanlar Süreci, 4. zirve kararları sonrasında geliştirilen "Türk Konseyi-Modern İpek Yolu Ortak Tur Paketi Projesi" ve gümrük işlem ve süreçlerinin uyumlaştırılmasına yönelik oluşturulan çalışma grupları gösterilebilir. Türk Konseyi ve Türk

Türk Konseyi'nin kuruluşunun 10. yılında Türk dünyası, önemli tarihi gelişmeler şahit olmaktadır. 15 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleşen 7. Zirve'sinde Türk Konseyi, Özbekistan'ın tam üyeliğini vermiş olduğu mutlulukla 10. yaşını kutlamıştır. Bu zirve döneminde yaşanan diğer önemli bir gelişme ise 2018 yılında Türk Konseyi gözlemci üyesi olan Macaristan'da (Budapeşte'de) Türk Konseyi'nin ofisinin açılmış olmasıdır.

Жан-жақты ықпалдастық үдерісінде, 1998 жылы Алматыда өткен ТМБС кезінде Қазақстанның тұңғыш президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың осы саммиттерді үйлестіретін хатшылық құру туралы ұсынысын маңызды бір қадам ретінде бағалауға болады.

Türk Konseyi'nin kuruluşundan günümüze kadar geçen zaman içerisinde üye ülkeler arasında siyasi ve ekonomik işbirliği, ulaştırma, gümrük, turizm, diaspora, eğitim ve bilim, medya ve enformasyon ve bilgi ve iletişim teknolojileri alanları gibi çok geniş yelpazede işbirliğinin artarak devam ettiği görülebilir.

біртіндеп дамып келеді. Осы саладағы нақты ынтымақтастықтың мысалдары ретінде Түркі университеттерінің қауымдастығы, «Орхон» алмасу бағдарламасы, ортақ Түркі тарихы оқулығы, орта мектептер мен лицейлер арасындағы алмасу бағдарламасы, бірлескен тарих зерттеулер, сонымен қатар түрік әлемінің ортақ құндылықтарына арналған мәдени іс-шараларды атап көрсетуге болады.

Сонымен қатар, бүгінде халықтық дипломатияның маңызды құралдарының бірі болып саналатын диаспораны зерттеу Түркі кеңесі үлкен мән беретін бағыттардың бірі болып отыр. Халықтық дипломатиямен қатар мүше мемлекеттердің шетелдегі диаспораларының әлеуметтік, мәдени және демократиялық байланыс мүмкіндіктерін жақсарту мақсатында диаспора мәселелеріне жауапты министрлер мен комитет төрағаларының отырыстары мен диаспора бойынша байланыс топтары құрылды. Стратегия мен жол картасы анықталған соң диаспоралармен ынтымақтастықтың келесі кезеңінде түркітілдес диаспоралар шоғырлы қоныстанған шетелдерде аймақтық диаспора орталықтарын құру жоспарлануда (Туркон, 2019).

Жоғарыда аталған мәселелерді қорытындылай келе, жалпы алғанда өткен 10 жылда қол жеткізген нәтижелердің өте маңызды әрі құнды екенін, сонымен қатар кейбір ішкі және сыртқы өзгерістерге байланысты көздеген межеге жетпегенін де айтуға болады. Алайда, 2019 жылдың қазан айында Бакуде өткен Түркі кеңесінің 7-ші саммиті және аталған саммиттегі келешекке бағытталған өзгерістер мен қабылданған шешімдердің өте маңызды екенін атап өткен жөн. Атап айтқанда, Қазақстанның тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев-

Konseyi'nin ortakları arasında yer alan Türksoy, Uluslararası Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Vakfı gibi kurum ve kuruluşlar aracılığı ile bilim, eğitim ve kültür alanlarında üye ülkeler arasındaki ilişkiler gittikçe gelişmektedir. Türk Üniversiteler Birliği, Orhun Değişim Programı, Ortak Türk Tarihi Ders Kitabı, Ortaokul ve Liselerarası Değişim Programı ve ortak tarih yazım çalışmaları ile Türk dünyasının ortak değerlerine yönelik yapılan anma törenleri ve kültürel etkinlikler bu alandaki somut işbirliği örnekleri olarak gösterilebilir. Son olarak, günümüzde kamu diplomasisinin önemli araçlarından birisi olan diaspora çalışmalarının da Türk Konseyi'nin önem verdiği alanlardan birisi olduğunu ifade edebiliriz. Kamu diplomasisinin yanında üye ülke diasporalarının yurtdışındaki sosyal, kültürel ve demokratik katılım imkânlarının iyileştirilmesi için Diaspora İşlerinden Sorumlu Bakanlar ve Kuruluş Başkanları Toplantısı ile Diaspora Temas Grubu oluşturulmuştur. Strateji ve yol haritası belirlenen diaspora işbirliğinin bir sonraki adımında, Türk dilli diasporaların yoğun olarak yaşamış olduğu diğer ülkelerde bölgesel diaspora merkezlerinin kurulması hedeflenmektedir. (Türkön, 2019)

Yukarıda özetlenen gelişmeler ışığında genel bir değerlendirme yapacak olursak, geçen 10 yıllık dönemde kat edilen mesafenin oldukça önemli ve kıymetli olduğu, bununla birlikte bir kısım iç ve dış gelişmeler nedeni ile arzu edilenin gerisinde kaldığı söylenebilir. Ancak, Türk Konseyi'nin Ekim 2019'da Bakü'de gerçekleşen 7. zirvesi, söz konusu zirvede yaşanan gelişmeler ve alınan kararların yanında geleceğe dönük verilen mesajların çok önemli olduğunu tekrar hatırlatmak gerekir. Özellikle, Kazakistan'ın Kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in, Konseyin adında geçen 'Türk Dili Konuşan Devletler' tanımlamasının değiştirilerek bundan böyle 'Türk Devletleri' olarak ifade edilmesi ve ilişkilerin yeni bir düzeye çıkarılması gerektiği yönündeki mesajları bir dönüm noktası mahiyetindedir. Bu bakış, uzunca bir dönem 'bir kısım hassasiyetler' sebebiyle bölgesel işbirliği sürecinde kullanılmaktan imtina edilen Türk Devletleri ifadesinin ortak kimlik ve aidiyeti gösteren hususiyetine vurgu yapmaktadır. Nazarbayev'in bu

тың ұйым атауындағы «Түркітілдес мемлекеттер» анықтамасын «Түркі мемлекеттері» деп өзгерту және қарым-қатынастарды жаңа деңгейге көтеру туралы ұсынысы тарихи бұрылыс мәніне ие. Бұл көзқарас ұзақ уақыт бойы «ішінара сезімтал» мәселелерге байланысты аймақтық ынтымақтастық үдерісінде қолданылмай келген «Түркі мемлекеттері» ұғымының ортақ бірегейлік пен ерекшелікті білдіретінін баса көрсетті. Алдағы уақытта Назарбаевтың бұл ұсынысы Түркі кеңесінің басқа мүше мемлекеттері тарапынан шынайы бағаланатын болады. Сонымен қатар, Назарбаевтың Бакуде ұсынған сыртқы саясат, халықтық дипломатия, сауда және тасымал, туризм және инвестиция, энергетика мен жасыл экономика, сондай-ақ, шағын және орта бизнес арасындағы ынтымақтастықты жақсартуға бағытталған «Түркі Көзқарасы 2040» бағдарламасы да Түркі мемлекеттері арасындағы ықпалдастық тұрғысынан өте маңызды.

Қорыта келгенде, 4,5 миллион шаршы километр аумақтағы жалпы 150 миллионнан астам халқымен және 2,1 триллион доллар болатын ЖІӨ әлеуетімен әлемде 13-ші орынға ие Түркі кеңесіне мүше Түркі мемлекеттері арасындағы ықпалдастықты жеделдететін ынтымақтастық мүмкіндіктерінің қазіргіден әлдеқайда мол екені анық³ (Амреев, 2019). Қазіргі әлеуеті аясында Түркі мемлекеттерінің ықпалдастық үдерісінің, Түркі кеңесінің Бас хатшысы Бағдат Амреевтің «Өткен он жыл даму кезеңі болды. Түркі әлемінің бірлігі мен саяси ерік-жігері үшін қабылданған маңызды шешімдеріміздің арқасында біз осы дамуға қол жеткіздік. Енді біз жаңа кезеңге, негізгі ықпалдастық кезеңге қадам бастық»⁴ (ҚазАқпарат, 2019) дегеніндей одан әрі дами беретіндігі сөзсіз. ■

Динара Талдыбаева

1. TUDEV (2019) Түркітілдес мемлекеттер мен қауымдарының достық, бауырластық және ынтымақтастық қоры/құрылтайы / Türk Devlet ve Topluluklar Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Vakfı/Kurultay. Алынған/Алынған Yer: <http://www.tudevankara.org/category/kurultay/>. Кіру күні / Erişim Tarihi: 28.10.2019.

2. Кыдыралы Дархан / Kıdıralı Darhan (2019). Түрік интеграциясының сәулетшісі / Türk Entegrasyonu'nun Mimarı. Шыққан жері / Alınan Yer: <https://liter.kz/policy/international-relations/8790-arhitektor-tyurkskoy->

önerisinin önümüzdeki dönemde Türk Konseyi'nin diğer üye ülkeleri tarafından samimiyetle değerlendirileceği beklenmektedir. Yine, Bakü'de Nazarbayev tarafından dile getirilen dış politika, kamu diplomasisi, ticaret ve ulaşım, turizm ve yatırım, enerji ve yeşil ekonomi ile küçük ve orta ölçekli işletmeler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen 'Türk Vizyon-2040 Programı'nın da Türk devletleri arasındaki entegrasyonu açısından çok önemli olduğunu ifade etmek gerekir.

Sonuç olarak, 4,5 milyon km'lik bir alanda, 150 milyon üzerindeki nüfus potansiyeli ve 2,1 trilyon civarındaki GSYİH'yla dünyada 13'üncü sırada yer alan Türk Konseyi üyesi Türk devletleri arasındaki entegrasyonu hızlandıracak işbirliği imkânlarının, mevcut durumda kullanılan oldukça üzerinde olduğu açıktır³ [Amreyev, 2019]. Mevcut potansiyeli çerçevesinde Türk devletleri arasındaki entegrasyon sürecinin, Türk Konseyi Genel Sekreteri Bagdat Amreyev'in, "Geçen on yıl bir gelişme dönemi idi. Türk dünyasının birliği ve siyasi iradesi için aldığımız önemli kararlar sayesinde bu gelişmeyi başardık. Şimdi yeni bir aşamaya, büyük entegrasyon aşamasına doğru adım attık"⁴ [Kazinform, 2019] ifadelerindeki perspektif doğrultusunda artarak devam edeceği düşünülmektedir. ■

Dinara Talдыbayeva

integratsii/. Кіру күні / Erişim Tarihi: 16.10.2019.

3. 14. Амреев Бағдат / Amreyev Bagdat (2019). Түркі кеңесі Нахчиван келісімінің 10 жылдығы. Баку-2019./ Turkic Council 10th Anniversary of the Nakhcivan Agreement. Baku-2019. Шыққан жері/ Alınan Yer: <https://www.turkkon.org/assets/pdf/haberler/ozel-yayin-turk-konseyi-nahcivan-anlasmasinin-10-yil-donumu-1909-37.pdf>. Кіру күні / Erişim Tarihi: 27.10.2019.

4. ҚазАқпарат / Kazinform (2019). Na Sammite v Baku Nursultan Nazarbayev Predložil Razrabotat Programmu "Tyurkskoe Videnie-2040" (Баку саммитінде Нұрсұлтан Назарбаев Түрік көзқарасы-2040 бағдарламасын әзірлеуді ұсынды) (Bakü Zirvesi'nde Nursultan Nazarbayev "Türk Vizyonu-2040 Programını Geliştirme Teklifinde Bulundu). Шыққан жері / Alınan Yer: https://www.inform.kz/ru/na-sammite-v-baku-nursultan-nazarbayev-predlozil-razrabotat-programmu-tyurkskoe-videnie-2040_a3575645?. Кіру күні / Erişim Tarihi: 28.10.2019.

Алайда, 2019 жылдың қазан айында Бакуде өткен Түркі кеңесінің 7-ші саммиті және аталған саммиттегі келешекке бағытталған өзгерістер мен қабылданған шешімдердің өте маңызды екенін атап өткен жөн. Атап айтқанда, Қазақстанның тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың ұйым атауындағы «Түркітілдес мемлекеттер» анықтамасын «Түркі мемлекеттері» деп өзгерту және қарым-қатынастарды жаңа деңгейге көтеру туралы ұсынысы тарихи бұрылыс мәніне ие.

ЧЕМПИОНОМ ФУТБОЛЬНОГО ТУРНИРА ТУКИБ СТАЛ «РАМСТОР»

29 / 09 / 2019

TÜKİB FUTBOL TURNUVASI ŞAMPİYONU RAMSTORE

2

8–29 сентября 2019 года в Алматы Ассоциация турецких и казахстанских бизнесменов провела 1-ый Футбольный турнир ТУКИБ. В первый день турнира прошел групповой этап с участием 6 команд в двух группах.

Результаты первого дня состязаний турнира, проведенного с целью укрепления дружбы и спортивного взаимодействия между турецким и казахстанским народами, таковы:

Группа А:

Efes – InterContinental 4:5, InterContinental – Eksen Group 5:0, Efes – Eksen Group 4:0

Группа Б:

Ramstore – Turkish Airlines 3:1, Almaty Hotel – Ramstore 4:1, Turkish Airlines – Almaty Hotel 5:5

Во второй день турнира прошли полуфинал, поединки за «бронзу» и финал.

2

8–29 Eylül 2019 tarihlerinde Almatı'da Türk Kazak İş Adamları Birliği tarafından 1. TÜKİB Futbol Turnuvası düzenlendi. 6 takımın iki grupta mücadele ettiği turnuvarın ilk gününde grup maçları yapıldı. Türk ve Kazak halkları arasında sportif etkileşimi ve dostluğu pekiştirmeyi hedefleyen turnuvarın ilk gün müsabaka sonuçları şöyledir:

A Grubu:

Efes – InterContinental 4:5, InterContinental – Eksen Group 5:0, Efes – Eksen Group 4:0

B Grubu:

Ramstore – Türk Havayolları 3:1, Almaty Oteli – Ramstore 4:1, Türk Havayolları – Almaty Oteli 5:5

Turnuvarın ikinci gününe yarı final, 3.lük maçı ve final maçları ile devam edildi. Oldukça çekişmeli ve aynı zamanda güzel futbol şöleni havasında geçen maçların sonuçları şöyledir:

Напряженные и в то же время зрелищные поединки завершились следующими результатами:

Полуфинал:

Turkish Airlines – InterContinental 3:0

Полуфинал:

Ramstore – Efes 3:1

Матч за 3-е место:

Efes – InterContinental 2:9

Финал:

Ramstore – Turkish Airlines 3:0

По завершении финального матча состоялась церемония награждения победителей. Кубки и медали спортсменам вручили Генеральный Консул Турецкой Республики в г.Алматы Али Рыза Акынджи, проректор Казахского национального университета им. аль-Фараби Мехмет Арслан и Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов. ■

Yarı final:

Türk Havayolları – InterContinental 3:0

Yarı final:

Ramstore – Efes 3:1

3. lük maçı:

Efes – InterContinental 2:9

Final maçı:

Ramstore – Türk Havayolları 3:0

Final maçı akabinde ödül töreni düzenlendi. Sporcular kupa ve madalyalarını T.C. Almaty Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı, Al Farabi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Mehmet Arslan ve TÜKİB Genel Sekreteri Anzor Gusseinov'dan aldılar. ■

(Фотографию с сайта <http://www.zhetysu.gov.kz>)
(Fotoğraflar <http://www.zhetysu.gov.kz> sitesinden alınmıştır.)

ТУКИБ ПРИНЯЛ УЧАСТИЕ В ФОРУМЕ “JETISY INVEST-2019”

04 / 10 / 2019

TÜKİB “JETISY INVEST-2019” FORUMU'NA KATILDI

Международный форум предпринимательства, инвестиций и инноваций, состоявшийся в г. Талдыкорган, начался с открытия выставки IT-технологий, стартап-проектов и продукции местных компаний на площади перед зданием Палаты предпринимателей Алматинской области.

После чего в конференц-зале Палаты состоялся показ видеоролика об Алматинской области и Семиречья, сразу после которого с вступительным словом выступил аким области Амандык Баталов. Представители транснациональных компаний,

Талдыкорган'da gerçekleşen “JETISY INVEST-2019” Uluslararası Girişimcilik, Yatırım ve İnovasyonlar Forumu, “Atameken” Taldıkorgan Bölge Odası'nın önündeki meydana düzenlenen IT teknolojileri, start-up projeleri ve ürün fuarının açılışıyla başladı.

Akabinde “Atameken”in toplantı salonunda Almatı Eyaleti ve Jetysu bölgesi hakkında kısa bir video gösterimi yapıldıktan sonra Almatı Eyalet Valisi Amandık Batalov'un açılış konuşmasının ardından Almatı eyaletinde faaliyet gösteren çok uluslu şirketler, büyük yerel ve yabancı

крупные казахстанские и иностранные инвесторы, принявшие участие в работе форума, поделились своим опытом инвестирования и ведения бизнеса в Алматинской области, рассказали о серьезных мерах поддержки, оказываемых государством. Прозвучали выступления Ораза Джандосова («Eneverse KunKuat»), Раимбека Баталова (Raimbek Group), Зейнуллы Какимжанова (Altay Asset Management), Александра Гарбера («Magnum Cash&Carry»), Карена Нерсеяна («Leroy Merlin»), Бернарда Вавржина («Mareven Food Tyan Shan»),

Диего Габриэля Амандо Гарсиа («Waste Energy KZ») и др.

На форуме, в котором принял участие и заместитель министра иностранных дел РК Ермек Кошербаев, были обсуждены инвестиционные возможности в регионе, и, в первую очередь, в сфере сельского хозяйства и туризма, привлечение прямых инвестиций, вопросы экологии и развития инфраструктуры.

В B2B и G2B встречах состоялся обмен мнениями по вопросам диверсификации экономики, импортозамещения, развития экспорта, прямых иностранных инвестиций, туризма и цифровизации.

Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов, принявший участие в форуме, провел двусторонние встречи с другими участниками форума. ■

yatırımcılar Almatı eyaletinde yatırım ve iş yapma tecrübelerini paylaşarak, devlet tarafından sağlanan ciddi desteklerden bahsetti. Bunların arasında, Oraz Candosov («Eneverse KunKuat»), Raimbek Batalov (Raimbek Group), Zeynulla Kakimjanov (Altay Asset Management), Aleksandr Garber («Magnum Cash&Carry»), Karen Nersesyan («Leroy Merlin»), Bernard Vavrjin («Mareven Food Tyan Shan»), Diego Gabriel Amando Garcia («Waste Energy KZ») ve diğer yerli ve yabancı iş adamları yer aldı.

Kazakistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Ermek Koşerbayev'in de katıldığı forumda, başta tarım ve turizm alanları olmak üzere bölgedeki yatırım fırsatları, doğrudan yabancı yatırımların çekilmesi, çevre koruma ve altyapının geliştirilmesi vs. konular gündeme getirildi.

B2B, G2B görüşmelerinde ekonominin çeşitlendirilmesi, ithal ikame, ihracatın geliştirilmesi, doğrudan yabancı yatırımlar, turizm ve dijitalleşme konularında görüş alışverişi yapıldı.

Foruma katılan TUKIB Genel Sekreteri Anzor Gusseinov, katılımcı iş adamlarıyla birebir görüşmeler yaptı. ■

ВСТРЕЧА С ПРЕДСТАВИТЕЛЯМИ PWC TURKEY

09 / 10 / 2019

PWC TÜRKİYE OFİSİ YETKİLİLERİ İLE GÖRÜŞME YAPTIK

В алматинском офисе одной из компаний-членов ТУКИБ – PricewaterhouseCoopers – состоялась наша встреча с партнером PwC в Турции М. Бильгютаем Яшаром и директором по налоговым услугам Эбру Тюркчелик. На встрече каждая из сторон рассказала о своей деятельности. Были определены общие точки сотрудничества в предстоящем периоде. ■

Üyelerimizden PricewaterhouseCoopers şirketinin Almatı ofisinde PwC Türkiye ortağı M.Bilgütay Yaşar ve Vergi Hizmetleri Direktörü Ebru Türkçelik ile görüşme yaptık.

Görüşmede, TUKIB ve PwC'nin sürdürdükleri faaliyetler hakkında karşılıklı olarak tanıtım yapılarak, ilerleyen günlerde üstlenecek çalışmalarda işbirliği yapılabilecek kesişim noktaları belirlendi. ■

ПРЕЗЕНТАЦИЯ PWC ДЛЯ ЧЛЕНОВ ТУКИБ ПО НАЛОГООБЛОЖЕНИЮ

09 / 10 / 2019

PWC'DEN TÜKİB ÜYELERİNE VERGİLENDİRME KONUSUNDA BİLGİLENDİRME

На рабочем семинаре, организованном ТУКИБ совместно с PricewaterhouseCoopers были рассмотрены вопросы по налогообложению турецких граждан, работающих в Казахстане, их трудовые права и обязанности.

Представители PwC Turkey и PwC Kazakhstan провели презентацию и объяснили слушателям, налогоплательщиками каких видов налогов являются турецкие граждане, их права и обязанности, проистекающие из налогового законодательства Казахстана и Турции. Членам ТУКИБ и представителям других фирм, проявившим большой интерес к затронутым темам, была предоставлена полная информация по всем указанным вопросам. ■

ТÜKİB'in PricewaterhouseCoopers ile ortak organize ettiği iş toplantısında Kazakistan'da çalışmakta olan Türk vatandaşlarının vergilendirilmesi, çalışma hakları ve yükümlülükleri gündeme getirildi.

PwC Türkiye ve PwC Kazakistan temsilcileri vatandaşlarımızın ne tür vergilerin mükellefi olduğu, sağlık ve diğer vergilerin ödenmesi, Kazakistan ve Türkiye'de vergi mevzuatından doğan hak ve yükümlülükleri gibi konularda sunum yaparak, toplantıya katılan ve gündeme getirilen konulara yoğun ilgi gösteren TÜKİB üyelerine ve davetli diğer firma temsilcilerine detaylı ve doyurucu bilgi verdiler. ■

УЧАСТИЕ В КОНФЕРЕНЦИИ «КАЗАХСТАН И УЗБЕКИСТАН: ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ ТУРЕЦКИХ ИНВЕСТИЦИЙ»

10 / 10 / 2019

“KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN: TÜRK YATIRIMLARI İÇİN FIRSATLAR” KONULU KONFERANSA KATILDIK

На конференции «Казахстан и Узбекистан: Возможности для турецких инвестиций», проведенной компанией PricewaterhouseCoopers при поддержке ТУКИБ, были затронуты темы о содействии ведению бизнеса и налоговый режим, применяемый по отношению к инвесторам, в двух странах. В презентации об Узбекистане были освещены изменения, произошедшие в стране за последние три года, а именно – отношения между государством и бизнесом, налоговые реформы, касающиеся предпринимателей и инвесторов, переход к рыночной экономике в условиях прозрачности и устойчивого развития. Кроме того, затронуты вопросы о свободных и специальных экономических зонах в Узбекистане, новшествах в банковском секторе и реформах в налоговых процедурах.

Еще одна презентация касалась введенных и планируемых изменений в налоговом и другом законодательстве Казахстана. Среди этих изменений – вопросы кибербезопасности, валютного регулирования, корпоративного права, получения разрешений на работу иностранными гражданами, реформы в горнорудной отрасли и промышленности. Кроме того, спикеры конференции разъяснили, какая поддержка оказывается компаниям в Международном финансовом центре «Астана» (МФЦА) и Astana Hub.

И, в завершение, представители PwC Turkey рассказали о налогах, плательщиками которых в Турции являются турецкие граждане, живущие за пределами страны, и благодаря каким видам инвестиций иностранные инвесторы могут получить турецкое гражданство. ■

ТУКИБ destekleri ile PricewaterhouseCoopers tarafından yapılan “Kazakistan ve Özbekistan: Türk Yatırımları İçin Fırsatlar” konulu konferansta iki ülkede iş yapma kolaylığının sağlanması ve yatırımcılara yönelik vergi uygulamaları konuları ele alındı.

Özbekistan’daki gelişmelere ilişkin sunumlarda ülkenin son 3 yılda yaşamış olduğu değişimler anlatıldı. Bu bağlamda devlet-iş adamı ilişkileri, girişimcilere ve yatırımcılara ilişkin vergi reformları, şeffaflık ve sürdürülebilirlik çerçevesinde serbest piyasa ekonomisine geçiş adımları konusunda bilgi verildi. Ayrıca, Özbekistan’daki serbest ve özel ekonomi bölgelerinin faaliyetleri, bankacılık sektöründeki gelişmeler ve gümrük prosedürlerindeki reformlara değinildi.

Bir diğer sunumda ise Kazakistan’da vergi ve diğer mevzuatlarda yapılan ve yapılması planlanan değişiklikler anlatıldı. Bunların arasında siber güvenlik, döviz denetimi, şirketler hukuku, yabancı çalışma izinleri, madencilik ve sanayi reformlarına ilişkin sunumlar yapıldı. Ayrıca, Astana Uluslararası Finans Merkezi ve Astana Hub’ta şirketlere ne tür destekler verildiği konusunda da bilgiler paylaşıldı.

Son olarak, PwC Türkiye Ofisi temsilcileri yurt dışında yaşamakta olan Türk vatandaşlarının Türkiye’de ne tür vergilere tabi oldukları ve yabancı yatırımcıların Türk vatandaşlığını ne tür yatırımlar ile elde edebilecekleri konusunu arz ettiler. ■

ВСТРЕЧА С РЕКТОРОМ УНИВЕРСИТЕТА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ И ДЕЛОВОЙ КАРЬЕРЫ

11 / 10 / 2019

YABANCI DİLLER VE MESLEKİ KARİYER ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ İLE BULUŞMA

На встрече с ректором Университета иностранных языков и деловой карьеры доктором наук, профессором Сабри Хизметли Генеральному секретарю ТУКИБ Анзору Гусейнову было рассказано об истории создания университета, его деятельности и программе обучения, о работе, касающейся турецкой средней школы и лицей.

Кроме того, на встрече были обсуждены возможные аспекты сотрудничества между ТУКИБ и университетом. ■

Уabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Sabri Hizmetli ile görüşmede TUKIB Genel Sekreteri, Anzor Gusseinov’a Üniversitenin kuruluşu, faaliyetleri ve eğitim programları, ayrıca Türk orta okulu ve lise ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi verildi.

Görüşmede ayrıca, TUKIB ile Üniversite arasında yapılabilecek işbirliği konuları üzerine fikir teatisi yapıldı. ■

ТУКИБ ПРИГЛАСИЛИ НА ДЕЛОВУЮ КОНФЕРЕНЦИЮ ПОСОЛЬСТВА МАЛАЙЗИИ

17 / 10 / 2019

TÜKİB, MALEZYA BÜYÜKELÇİLİĞİ'NİN İŞ KONFERANSINA DAVET EDİLDİ

На бизнес-конференции, проведенной Торговым отделом Посольства Малайзии в РК при поддержке Палаты предпринимателей г. Алматы в формате «круглого стола» с целью развития торговых связей между Казахстаном и Малайзией, выступили Чрезвычайный и Полномочный Посол Малайзии Дато Сьед Мохамад Бакри Сьед Абдул Рахман, Торговый советник Посольства Суреш Кумар, Заместитель генерального директора Корпорации развития внешней торговли Малайзии (MATRADE) Мохд Мустафа Абдул Азиз, директор Палаты предпринимателей г. Алматы Нариман Абиляшаиков.

Малайзия Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği'nin Malezya ile Kazakistan arasındaki ticari ilişkilerin genişletilmesi hedefi doğrultusunda "Atameken" Ulusal Girişimciler Odası Almatı Temsilciliği'nin desteğiyle yuvarlak masa formatında düzenlediği iş konferansında Malezya Büyükelçisi Dato Syed Mohamad Bakri Syed Abdul Rahman, Malezya Ticaret Müşaviri Suresh Kumar, Malezya Dış Ticaret Geliştirme Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Mohd Mustafa Abdul Aziz, "Atameken" Ulusal Girişimciler Odası Almatı Müdürü Nariman Abilşaikov birer konuşma yaptılar.

Как сообщил Торговый советник Суреш Кумар, в 2018 году товарооборот между Казахстаном и Малайзией составил 98,7 млн. долларов. Из них 89,6 млн. – это экспорт Малайзии.

На «круглом столе» с участием руководителей 13 компаний, прибывших из Малайзии в составе торгово-экспортной делегации, среди приглашенных гостей присутствовали также Глава Представительства МИД РК в г. Алматы Ерлан Искаков и Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов. ■

Malezya Ticaret Müşaviri Suresh Kumar'ın bildirdiğine göre, 2018 yılında Kazakistan ile Malezya arasındaki toplam ticaret hacmi 98,7 milyon doları oluşturdu. Bunun 89,6 milyon doları Malezya'nın Kazakistan'a ihracatıdır.

Kazakistan'da iş bağlantılarını kurmak için Malezya'dan gelen 13 firma yöneticisinin yer aldığı ticaret ve ihracatçı heyetinin katıldığı konferansa davet edilen konuklar arasında ayrıca, Kazakistan Dışişleri Bakanlığı Almatı Temsilcisi Erlan İskakov ve TÜKİB Genel Sekreteri Anzor Gusseinov da yer aldı. ■

СБЛИЖЕНИЕ КУЛЬТУР В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСТВА

17 / 10 / 2019

İNSANLIĞIN GELİŞMESİNDE MEDENİYETLERİN YAKINLAŞMASI

На открытии II Алматинского международного форума сближения культур Евразии, состоявшегося под эгидой ЮНЕСКО, выступил известный казахстанский поэт, директор Центра сближения культур под эгидой ЮНЕСКО Олжас Сулейменов.

На открытии форума, проведенного с целью еще раз подтвердить, что диалог и взаимодействие между различными культурами является основополагающим фактором в развитии человечества, выступили также Генеральный консул Турецкой Республики в г. Алматы Али Рыза Акынджи, Генеральный консул Российской Федерации в г. Алматы Евгений Бобров и Генеральный консул Французской Республики в г. Алматы Алексис Шахтактинский.

В форуме приняли участие известные ученые Казахстана, Центральной Азии, стран Ближнего Востока, Западной Европы, США и России. ■

Алматы'da UNESCO himayesinde gerçekleşen 2. Almatı Uluslararası Avrasya Kültürlerini Yakınlaştırma Forumu'nun açılış konuşmasını ünlü Kazak şair, UNESCO Kültürleri Yakınlaştırma Merkezi Direktörü Oljas Suleymenov yaptı.

Medeniyetler arası diyalogun ve karşılıklı etkileşimin insanlığın gelişmesinde ana faktör olduğunu bir kez daha ispatlamak amacıyla düzenlenen forum açılışında ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı, Rusya Federasyonu Almatı Başkonsolosu Yevgeni Bobrov ve Fransa Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Alexis Chahtahtinsky da konuşma yaptı.

Foruma, Kazakistan, Orta Asya, Ortadoğu, Batı Avrupa ülkeleri, ABD ve Rusya'dan tanınmış bilim adamları katıldı. ■

В АЛМАТЫ СОСТОЯЛОСЬ ПАНЕЛЬНОЕ ОБСУЖДЕНИЕ НА ТЕМУ «ПОЛИТИКА ТУРЦИИ В ОТНОШЕНИИ СИРИИ»

22 / 10 / 2019

“TÜRKİYE’NİN SURİYE POLİTİKASI” KONULU PANEL ALMATI’DA DÜZENLENDİ

В Алматы состоялось панельное обсуждение на тему «Политика Турции в отношении Сирии», организованное Генеральным консульством Турецкой Республики в г. Алматы и Евразийским научно-исследовательским институтом МКТУ им. Х. А. Ясави.

На открытии панели с участием представителей Консульства, ТУКИБ, турецких предпринимателей, казахстанских политоло-

Алматы'da Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosluğu ve Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü tarafından “Türkiye'nin Suriye Politikası” konulu panel düzenlendi.

Başkonsolosluk mensupları, TÜKIB, Türk iş adamları ve Kazak siyaset bilimcileri ve medya mensuplarının davet edildiği panelde Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı açılış

гов и представителей СМИ выступил Генеральный консул Турции в г. Алматы Али Рыза Акынджи. Затем состоялись выступления директора Евразийского научно-исследовательского института, PhD доктора, доцента Вакура Сумера на тему «Отношения между Турцией и Сирией: вчера и сегодня» и заместителя директора института Женгизхана Жалалта на тему «Миграционная политика Турции по отношению к беженцам».

Красной нитью сквозь все выступления проходил тезис о приоритетности в политике Турции по отношению к Сирии сохранения территориальной целостности, мирном существовании и защите границ Турции. Подчеркивалось, что государства, политологи, деловые круги Турции и др. должны считать своим общим долгом правильное разъяснение всему миру и обеспечение правильного понимания политики Турции по отношению к Сирии.

В завершительной части панели после раздела «вопросы – ответы» представителям СМИ посоветовали не оставаться привязанными к определенным источникам информации, тщательно анализировать все новости, публикуемые в соцсетях, и всесторонне изучать тему, поднятую на обсуждении. ■

konuşmasının ardından Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Vakur Sümer “Dünden Bugüne: Türkiye-Suriye İlişkileri”, Enstitü Müdür Yardımcısı Cengizhan Canaltay ise “Türkiye’nin Mültecilere Yönelik Göç Politikası” konusunda konuşma yaptı.

Türkiye’nin Suriye politikasında toprak bütünlüğünün korunması, barış içinde yaşanması ve Türkiye sınırlarının korunmasının öncelik taşıdığı, panel konuşmalarının ortak “kırmızı çizgisi”ni oluşturdu. Türk devletinin, siyaset bilimcilerinin, iş dünyasının vs. herkesin Türkiye’nin Suriye politikasının dünyada doğru tanıtılmasını ve doğru algılanmasını sağlamayı ortak bir vazife olarak görmeleri gerektiği vurgulandı.

Panelin soru-cevap kısmından sonra ise Kazak medya mensuplarının, belli başlı haber kaynaklarına bağlı kalmayıp, sosyal medyada çıkan haberleri iyice irdelemeleri, konuyu etraflıca araştırmaları önerisi dile getirildi. ■

В АЛМАТЫ ПРОШЛА 5-АЯ НЕДЕЛЯ ТУРЕЦКИХ ФИЛЬМОВ

31 /10/ 2019

В Алматы, в кинотеатре «Lumiera» прошла 5-ая Неделя турецких фильмов.

Выступившие на открытии Недели депутат Партии справедливости и развития от провинции Орду и Председатель «Yerli Dusunce Dernegi» – организатора Недели – Метин Гюндогду, Генеральный консул Турции в г. Алматы Али Рыза Акынджи и Генеральный координатор 5-ой Недели турецких фильмов Онер Кылыч отметили в своих выступлениях, что фильмы являются не только произведением искусства, которое можно с удовольствием посмотреть, но и своего рода инструментом, дающим определенный посыл обществу.

В завершение церемонии открытия деятелям кино, актерам и спонсорам, оказавшим поддержку в проведении Недели турецких фильмов, были вручены памятные плакетки. ■

ALMATI'DA 5. TÜRK FİMLERİ HAFTASI YAPILDI

А lmatı'nın Lumiera Sinemasında 5. Türk Filmleri Haftası yapıldı.

Açılış törenine katılan AK Parti Ordu Milletvekili ve film haftasının organizatörü olan Yerli Düşünce Derneği Genel Başkanı Metin Gündoğdu, T.C. Almatı Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı ve 5. Türk Filmleri Haftası Genel Koordinatörü Öner Kılıç yaptıkları açılış konuşmalarında filmlerin sadece zevkle izlenen bir sanat eseri değil, topluma mesaj veren bir nevi araç olduğunu ifade ettiler.

Açılış galasının sonunda 5. Türk Filmleri Haftasına katılım sağlayan sanatçılara ve destekleriyle film haftasına katkıda bulunan sponsorlara birer plaket takdim edildi. ■

29 ОКТАБРЯ В АЛМАТЫ ОТМЕТИЛИ ПРАЗДНИК ТУРЦИИ – ДЕНЬ РЕСПУБЛИКИ

29 / 10 / 2019

ТУКИБ принял участие в приеме, организованном Генеральным консульством Турецкой Республики в г. Алматы по случаю Дня Республики в Турции.

Прозвучали гимны Турции и Казахстана, после чего с поздравлениями к приглашенным обратились Генеральный консул Турции в Алматы Али Рыза Акынджи и Глава Представительства МИД РК в г. Алматы Ерлан Искаков. Генеральный консул Турции зачитал также поздравительное послание Президента Турецкой Республики Реджепа Тайипа Эрдогана по случаю 29 октября – Дня Республики. ■

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI ALMATI'DA KUTLANDI

ТУКИБ Т.С. Алматы Başkonsolosluğu'nun 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle düzenlediği resepsiyona katıldı.

Türkiye ve Kazakistan Milli Marşlarının okunmasından sonra T.C. Алматы Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı ve Kazakistan Dışişleri Bakanlığı Алматы Temsilcisi Erlan İskakov davetlilere hitaben tebrik konuşmalarını yaptı.

Başkonsolos Ali Rıza Akıncı ayrıca, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı mesajını okudu. ■

Врабочей поездке, организованной ТУКИБ в Специальную экономическую зону «Хоргос – Восточные ворота» на границе Казахстана с Китаем, приняли участие Торговый атташе Консульства Турецкой Республики в г. Алматы Осман Бозтепе и Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов. Состоялась встреча с главным инженером СЭЗ Жанатом Танбаевым и генеральным директором «Сухого порта» Ибрагимом Манабаевым.

После презентации о Специальной экономической зоне «Хоргос – Восточные ворота» в рамках ознакомительного тура по территории СЭЗ гостям была предоставлена подробная информация в общем о СЭЗ, а также о логистическом центре, индустриальной зоне и деятельности «сухого порта», условиях и возможностях, предоставляемых участникам СЭЗ. ■

ВИЗИТ В СЭЗ «ХОРГОС – ВОСТОЧНЫЕ ВОРОТА»

31 / 10 / 2019

“KHORGOS EASTERN GATES” ZIYARETİMİZ

ТУКИБ olarak Kazakistan – Çin sınırında bulunan “Khorgos Eastern Gates” Özel Ekonomik Bölgesine çalışma gezisi düzenledik.

Geziye katılan T.C. Алматы Başkonsolosluğu Ticaret Ataşesi Osman Boztepe ve TÜKİB Genel Sekreteri Anzor Gusseinov “Khorgos Eastern Gates” ÖEB Baş Mühendisi Janat Tanbayev ve “Kuru Liman” Genel Müdürü İbrahim Manabayev ile buluştu.

“Khorgos Eastern Gates” ÖEB hakkında sunum yapıldıktan sonra Khorgos gezisinde genel olarak özel ekonomik bölge ve içinde bulunan lojistik merkezi, endüstriyel bölge ve “kuru liman”ın faaliyetleri, bölgeye katılım şartları ve burada sağlanan imkanlar hakkında teferruatlı bilgi verildi. ■

В АЛМАТЫ 6 ВЫСТАВОК ОДНОВРЕМЕННО ОТКРЫЛИ СВОИ ДВЕРИ ДЛЯ ПОСЕТИТЕЛЕЙ

06 / 11 / 2019

ALMATI'DA 6 FUAR BİRDEN ZİYARETÇİLERE KAPILARINI AÇTI

Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов вместе с Торговым атташе Генерального Консульства Турции в г. Алматы Османом Бозтепе побывали 6 ноября на открытии выставок HoRex Kazakhstan, CleanExpo Kazakhstan, QazPack Kazakhstan, WorldFood Kazakhstan, AgroWorld Kazakhstan и ColdChain Kazakhstan.

Турция стала национальным участником выставок AgroWorld и QazPack. Кроме того, турецкие текстильные компании приняли участие в Международной выставке сферы гостеприимства и клининг индустрии HoRex Kazakhstan.

На выставках, продлившихся до 8 ноября, приняло участие большое количество стран. ■

ТУКИБ Genel Sekreteri Anzor Gusseinov Almatı Ticaret Ataşesi Osman Boztepe ile birlikte Almatı'nın Atakent Fuar Merkezi'nde 6 Kasım'da açılışı yapılan HoRex Kazakhstan, CleanExpo Kazakhstan, QazPack Kazakhstan, WorldFood Kazakhstan, AgroWorld Kazakhstan ve ColdChain Kazakhstan fuarlarını ziyaret etti.

Türkiye, AgroWorld ve QazPack fuarlarına milli katılım sağladı. Türk tekstil firmaları da HoRex Kazakhstan fuarına katıldı.

Çok sayıda ülkenin geniş katılımıyla gerçekleşen fuarlar 8 Kasım'a kadar devam etti. ■

УЧАСТИЕ В ФОРУМЕ «ИННОВАЦИИ В ЗДРАВООХРАНЕНИИ»

07 / 11 / 2019

“SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İNOVASYONLAR” FORUMU'NA KATILDIK

В Алматы состоялся Международный научный форум «Инновации в здравоохранении», посвященный 90-летию Медицинской службы Управления Делами Президента Республики Казахстан.

На открытии форума выступили аким г. Алматы Бакытжан Сагинтаев, всемирно известный казахстанский поэт и писатель Олжас Сулейменов, руководители Медицинских служб Управлений Делами Президента Республики Кыргызстан и Республики Таджикистан.

На двухдневном форуме обсуждались вопросы цифровизации в медицине, биомедицины, биотехнологий, кардиологии, неврологии, роботизированной хирургии, медицины сна, диагностики, трансплантологии, радиологии, ядерной медицины и др.

В работе форума приняли участие медицинские работники из Казахстана, Турции, Израиля, США, Германии, Чехии, Южной Кореи, Венгрии, Японии, Малайзии, России и других стран. ■

Кazakistan Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Müdürlüğü Tıp Merkezi'nin 90. Yıldönümü vesilesiyle Almatı'da “Sağlık Sektöründe İnovasyonlar” konulu uluslararası forum yapıldı.

Forum açılışında, Almatı Şehir Valisi Bakıttan Sagintayev, dünyaca tanınmış Kazak yazarı ve şairi Oljas Suleymenov, Kırgızistan ve Tacikistan'ı temsilen bu ülkelerin Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Müdürlüğü Tıp Merkezlerinin yetkilileri konuşma yaptılar.

İki gün devam eden forumda, tıpta dijitalleşme, biyotıp, biyoteknolojiler, kardiyoloji, nöroloji, cerrahide robot kullanımı, uyku tıbbı, tanı, organ nakli, radyoloji, nükleer tıp vs. konular tartışıldı.

Foruma Kazakistan, Türkiye, İsrail, ABD, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Güney Kore, Macaristan, Japonya, Malezya, Rusya vs. ülkelerden tıp uzmanları katıldı. ■

В СТАМБУЛЕ СОСТОЯЛСЯ КАЗАХСТАНСКО-ТУРЕЦКИЙ БИЗНЕС-ФОРУМ

10 / 11 / 2019

İSTANBUL'DA TÜRKİYE – KAZAKİSTAN İŞ FORUMU GERÇEKLEŞTİ

В Стамбуле при участии Премьер-Министра Республики Казахстан Аскара Мамина и Вице-Президента Турецкой Республики Фуата Октая состоялся Казахстанско-турецкий бизнес-форум.

Председатель Совета правления Ассоциации турецких и казахстанских бизнесменов (ТУКИБ) Фырат Девелиоглу выступил на 1-ой панельной сессии открытия форума на тему «Новая синергия Казахстана и Турции: Перспективы для делового сообщества».

В форуме приняли также участие член ТУКИБ, вице-президент «Алсим Аларко» Аббас Шахин, представитель ТУКИБ в Турции Ибрахим Окумуш, Генеральный

İstanbul'da Kazakistan Cumhuriyeti Başbakanı Askar Mamin ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Fuat Oktay'ın katılımlarıyla Türkiye – Kazakistan İş Forumu gerçekleşti.

Türk-Kazak İşadamları Birliği (TÜKİB) Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu forumun açılışında “Kazakistan ve Türkiye'nin Yeni Sinerjisi: İş Ortamı İçin Perspektifler” konulu birinci panel oturumunda konuşma yaptı.

Foruma ayrıca, TÜKİB üyelerinden Alsim Alarko Başkan Yardımcısı Abbas Şahin, TÜKİB'in Türkiye Temsilcisi İbrahim Okumuş, Genel Sekreter Anzor Gusseinov, TÜKİB'in kurucu üyelerinden,

секретарь Анзор Гусейнов, один из учредителей ТУКИБ, Почетный консул Турецкой Республики в г. Шымкент Латипша Асанов.

Председатель Совета правления ТУКИБ Фырат Девелиоглу в своем выступлении сказал следующее:

«Казахстан – молодая страна, ставшая независимой в 1991 году. Население составляет 18 млн. человек, это девятая по величине территории страна с площадью 2,7 млн. кв.м. После распада Советского Союза под руководством Первого Президента – Елбасы Нурсултана Назарбаева начался процесс построения экономики, политики и развития государства. Здесь имеют очень большое значение рациональная экономиче-

Түркіе Cumhuriyeti Çimkent Fahri Konsolosu Latipşa Asanov katıldı.

TÜKİB Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu konuşmasında şöyle dedi:

“Kazakistan, 1991 yılında bağımsızlığını kazanmış genç bir ülkedir. Nüfüsü 18 milyon kişidir ve 2.7 milyon km2 yüzölçümü ile dünyanın en büyük 9. ülkesidir. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Birinci Cumhurbaşkanı, Elbaşı Nursultan Nazarbayev önderliğinde ekonomik, siyasi yapılanma ve kalkınma sürecine girdi. Burada, Birinci Cumhurbaşkanı'nın doğru ekonomi politikaları ile kararlılığı çok büyük önem arz etmektedir. Dışa kapalı bir ekonomi yaratılmıyorsa, yabancı yatırımların ve sermayenin ülkeye çekilmesine yönelik gerekli

ская политика Первого Президента, который проявил решимость в вопросе привлечения иностранных инвестиций и капитала в страну, не создавая закрытую экономику. Проводимая экономическая политика способствовала созданию привлекательных условий для иностранных инвестиций и стала очень значимым фактором в развитии Казахстана.

Для достижения высоких результатов в экономической деятельности, в первую очередь, конечно же, важна политическая стабильность. Благодаря политической воле Аксакала Тюркского мира, Лидера Нации Нурсултана Назарбаева и миролюбию казахстанского народа в Казахстане была создана надежная обстановка.

Многоуважаемый Нурсултан Назарбаев, под руководством которого экономическая политика государства была направлена на рациональное использование подземных и наземных богатств страны, является очень дальновидным лидером. Географическое положение страны, прохождение торгового коридора между Китаем и Европой через территорию Казахстана – всё это способствовало подъему страны. Что, в свою очередь, способствует появлению новых возможностей и для турецких предпринимателей.

Для предпринимателей, намеренных вкладывать инвестиции в экономику Казахстана, и особенно в ее приоритетные секторы, в рамках различных государственных программ поддержки предусматриваются всякого рода льготы и преференции. Производство пищевой продукции, продуктов

караurlılıđı gösterdi. Uygulanan ekonomi politikaları, ülkede yabancı yatırımları cazip hale getirdi ve Kazakistan'ın kalkınmasında çok önemli bir etken oldu.

İlk başta tabii ki, ekonomik faaliyetlerini yüksek sonuçlar vermesi için siyasi istikrar çok önemli. Türk Dünyasının Aksakalı, Ulus Lideri Sayın Nursultan Nazarbayev'in siyasi iradesi ve Kazak halkının barışseverlik duygusu sayesinde Kazakistan'da güvenilir bir ortam tesis edilmiştir.

Sayın Nursultan Nazarbayev, ülkenin yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin doğru kullanılmasına yönelik devlet ekonomisi politikalarının oluşturulmasına önderlik etmekle birlikte çok ileri görüşlü bir liderdir. Coğrafik konum, Çin ile Avrupa arasındaki ticaret yolunun Kazakistan'dan geçiyor olması, ülkenin kalkınması hızlandırmıştır. Bu bağlamda, Türk iş adamları için de yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır.

Kazak ekonomisinde çeşitli devlet destek programları kapsamında bilhassa öncelikli alanlarda yatırım yapmak isteyen iş adamları için her türlü kolaylıklar ve teşvikler öngörülmüştür. Gıda ürünleri, petrol ürünleri, kimya sanayisi, eczacılık ürünleri, demir döküm, elektrik ekipmanları, ulaştırma gibi sektörler öncelikli yatırım alanları olarak belirlenmiş olup ciddi miktarlarda yatırım yapıldığında vergi muafiyeti, Gıda desteđi, arsa tahsisi, üretim sürecinde kullanılacak makina ve aksamların ithalatında gümrük vergisinden muafiyet öngörülmüştür.

Yine yabancı yatırımcıları ülkeye çekmek amacıyla özel kurulan "Kazakh Invest" Ulusal Şirketi'nin ülke dışında da temsilcilikleri bulunmaktadır.

Aynı zamanda Avrasya Ekonomik Birliđi'ne üye olan Kazakistan'ın pazarına giren firmalar için AEB ülkelerinin 170 milyon kişilik muazzam büyüklükte ortak bir pazara, ayrıca Çin pazarına çıkma olanađı da bulunmaktadır.

Öte yandan, 2018 yılının Temmuz ayında Kazakistan'ın başkentinde düzenlenen Astana Finans Günleri çerçevesinde Astana Uluslararası Finans Merkezi'nin (AIFC) resmi açılışı yapılmış olup, Kazakistan'ın Birinci Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev yabancı finans kurum ve kuruluşları AIFC'de yer almaları için davet etmiştir. Finans Merkezinde 50 yıl süreyle

нефтепереработки, химической промышленности, фармацевтики, металлургии, электрооборудования, транспорта определены приоритетными секторами. И при вложении в эти секторы инвестиций предусмотрены освобождение от налогов, субсидии, выделение земельных участков, освобождение от таможенных пошлин при импорте машин и оборудования, используемых в процессе производства.

Кроме того, АО «Национальная компания «Kazakh Invest», специально созданная для привлечения иностранных инвестиций, имеет представительства за рубежом.

Наряду с этим, компании, вошедшие на рынок Казахстана, который входит в Евразийский экономический союз, имеют возможность выхода на огромный 170-миллионный общий рынок ЕАЭС и, кроме того, на рынок Китая.

С другой стороны, в июле 2018 года в рамках Astana Finance Days, проведенных в столице Казахстана, состоялось официальное открытие Международного финансового центра «Астана» (МФЦА), на котором Первый Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев пригласил иностранные финансовые организации в МФЦА. В финансовом центре предусмотрены налоговые льготы, преференции в валютном, визовом режимах и получении рабочих разрешений. Кроме того, для создания центра были приняты конституционные изменения, а для разрешения разногласий в центре применимы принципы английского права.

Согласно решению многоуважаемого Нурсултана Назарбаева один из самых крупных регионов Казахстана – Южно-Казахстанской область – была переименована в Туркестанскую, а ее административный центр перенесен из Шымкента в город Туркестан. Я уверен, что это принесло и принесет новые возможности для турецких предпринимателей, которые в перспективе хотели бы реализовать средне- и долгосрочные проекты.

Что касается новых возможностей для бизнеса в Казахстане, то нужно сказать о нескольких важных секторах.

Это, в первую очередь, сфера здравоохранения. Совсем недавно министры здравоохранения

vergi kolaylıkları, döviz, vize ve çalışma rejimlerinde kolaylıklar öngörülmüştür. Ayrıca, bu finans merkezinin kurulabilmesi için anayasal düzeyde değişiklikler yapıldı ve İngiliz Hukuku Prensiplerine göre uyuşmazlıkların çözümü ve yargı sistemi kabul edildi.

Sayın Nursultan Nazarbayev'in kararıyla Kazakistan'ın en büyük bölgelerinden biri olan Güney Kazakistan eyaletinin adı Türkistan eyaleti olarak değiştirilerek idari merkezi Çimkent şehriden Türkistan'a taşındı. Bunun da beraberinde ileriye yönelik orta ve uzun vadeli projelerde yer almak isteyen iş adamlarımız için yeni fırsatlar getirdiğinden ve getirmeye devam edeceğinden eminim.

Kazakistan'da yeni iş fırsatlarını yaratacak alanlardan bahsedecek olursak, birkaç önemli sektörden bahsetmekte fayda var.

Bunların ilki, sağlık alanıdır. Yakın zamanda bununla ilgili Sağlık Bakanlarımızın önemli girişimleri oldu. Biz de iş insanları olarak, bu girişimlere destek vererek, sağlık alanındaki işbirliğimizi genişletip pekiştirmeliyiz.

İkincisi, eğitim alanıdır. Türkiye eğitimde dünya markasına sahiptir. İlk okul ve lise seviyelerinde Türkiye'de birçok marka değerine sahip eğitim

наших стран выдвинули важные инициативы по этому вопросу. И мы, предприниматели, должны поддержать эти инициативы, укрепить и расширить наше сотрудничество.

Второе, сфера образования. Турецкое образование – это один из мировых трендов. В Турции очень много начальных школ и лицеев очень высокого уровня. Открытие подобных учебных учреждений в Казахстане, открытие международного образовательного учреждения станет важным вкладом в братские отношения между турецким и казахстанским народами. Правительство Казахстана также оказывает значительную поддержку инвестициям в этой сфере.

В-третьих, в развитии экономики большое значение имеет индустриализация посредством создания организованных промышленных зон. Когда в 1961 году в турецком городе Бурса была создана первая организованная промышленная зона, она создавалась как мера поддержки развития промышленности. И в том, что Турция сегодня является 17-ой самой крупной экономикой мира, большая роль принадлежит организованному промышленным зонам. Считаю целесообразным создание в Алматы организованной промышленной зоны по типу ОПЗ в Турции и необходимым оказание Казахстаном поддержки инвестициям в этой сфере.

Еще один важный вопрос, которому казахстанские власти придают особое значение особенно в последнее время – это проекты

курумları bulunmaktadır. Bu eğitim kurumlarının Kazakistan'da açılması, uluslararası bir eğitim kurumunu açmaları, hem Türk hem de Kazak kardeşlerimize önemli katkılar sağlayacaktır. Kazak Hükümetinin de bu alandaki yatırımlara önemli destekleri bulunmaktadır.

Üçüncüsü, ekonominin gelişmesinde Organize Sanayi Bölgeleri vasıtasıyla sanayileşmenin ayrı bir önemi bulunmaktadır. 1961 yılında Türkiye'nin Bursa şehrinde ilk OSB kurulurken, sanayinin geliştirilmesine yönelik teşvik tedbiri olarak kuruldu. Günümüzde Türkiye'nin dünyanın en büyük 17. ekonomisine sahip olmasında organize sanayi bölgelerinin rolü çok büyüktür. Kazakistan'da Türk Tipi Organize Sanayi Bölgelerinin artmasına yönelik çalışmaların yapılmasında ve bu alanda Kazakistan'ın yatırımları teşvik etmesinde fayda görmekteyim.

Kazak Hükümeti'nin özellikle son dönemlerde ağırlık verdiği diğer önemli bir konu da, Kamu Sektörü – Özel Sektör Ortaklığı (PPP) projeleridir. Bu ortaklık çerçevesinde de önemli muafiyetler ve teşvikler sağlanmaktadır.

Türkiye ile Kazakistan arasındaki iş hacimlerinin genişletilmesi, büyütülmesi ve sağlanması açısından Türk iş insanlarının bu ülkede yatırımlarını yapmaya ve iş kurmalarını tavsiye ederim. Aynı şekilde Kazak iş adamları da Türkiye'ye yatırımlarını yapmalı. Böylece tarihi bağlarımız daha da güçlenecek, kardeşlik ve dostluk duygularımız daha da pekişecek. Biz TÜKİB olarak bu konuda gerekli özveriye ve çalışmalarımızı yürütmekte olduğumuzu da eklemek isterim. Bunun yanı sıra, Avrasya kıtasındaki taşımacılık ve lojistik fırsatlarını, hem Türkiye hem de Kazakistan'ın coğrafik konumlarından dolayı, çok iyi değerlendirmeli ve bu alanda ortak hareket edilmelidir. "Bir Kuşak Bir Yol" (One Belt and Road), "Batı Avrupa-Batı Çin" gibi lojistik ve taşımacılık projelerinden doğacak olan avantajlar iki ülke yetkililerince ortak değerlendirilebilir. İş hacimimizi genişletecek diğer alanlar da turizm, güneş enerjisi ve madenciliktir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından açıklanan rapora göre Dünya Ticaret Örgütü'ne 2015 yılı itibarıyla üye olan Kazakistan son yıllarda iş ve

государственно-частного партнерства (ГЧП). В этой модели партнерства также предусматриваются значительные льготы и меры поддержки.

Для расширения и увеличения объема и укрепления отношений между Турцией и Казахстаном я рекомендую турецким предпринимателям инвестировать в Казахстане и открывать здесь свое дело. Так же и казахстанские предприниматели должны вкладывать инвестиции в Турции. Так наши коммерческие связи станут еще крепче, укрепятся наши братские и дружественные отношения. Хочу добавить, что ТУКИБ со всей отдачей работает в этом направлении. Кроме того, необходимо в полной мере использовать транспортные и логистические возможности в Евразии, благодаря географическому расположению Турции и Казахстана. В этой сфере нужно предпринимать совместные действия. Руководство наших стран также может использовать преимущества, рождаемые в рамках транспортно-логистических проектов «Один пояс, один путь» и «Западная Европа – Западный Китай». Наряду с этим, можно расширять деятельность и в таких областях, как туризм, производство солнечной энергии и горнодобывающая отрасль.

Согласно докладу Организации экономического сотрудничества и развития (ОЭСР) Казахстан, вступивший в 2015 году во Всемирную торговую организацию (ВТО), за последние годы значительно продвинулся вперед в развитии инвестиционного и бизнес-климата. С этим согласны и многие международные финансовые и экономические организации, государственные деятели и бизнесмены. Кроме того, как вы знаете, в рейтинге Всемирного банка Doing Business, опубликованного в начале октября, Казахстан поднялся на 25-ую строчку среди 190 стран. И это говорит очень многое о бизнес-климате в стране.

Мы – Ассоциация турецких и казахстанских бизнесменов, всегда призываем и будем призывать турецких предпринимателей вкладывать инвестиции в Казахстане. Казахстан – одна из самых благоприятных для инвестиций стран в мире».

Biz, Türk Kazak İş Adamları Birliği olarak, Türk iş adamlarının Kazakistan'a yatırım yapmaları konusunda her zaman çağrıda bulunmaktayız ve bunu yapmaya devam edeceğiz. Kazakistan dünyanın yatırıma en müsait ülkelerinden biridir.

yatırım ortamı konusunda önemli gelişme kaydetti. Birçok uluslararası finans ve ekonomi kuruluşları, devlet yetkilileri ve iş adamları da bu konuda hemfikirdir. Bunun yanı sıra, biliyorsunuz, Ekim ayının başında Dünya Bankası Doing Business İndex'ine göre Kazakistan 190 ülke arasında 25. sıraya yükseldi. Bu sıralama da ülkede iş yapma ortamı hakkında çok önemli mesajlar vermektedir.

Biz, Türk Kazak İş Adamları Birliği olarak, Türk iş adamlarının Kazakistan'a yatırım yapmaları konusunda her zaman çağrıda bulunmaktayız ve bunu yapmaya devam edeceğiz. Kazakistan dünyanın yatırıma en müsait ülkelerinden biridir.»

ТУКИБ И KAZAKH INVEST ПОДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ О СОТРУДНИЧЕСТВЕ

10 / 11 / 2019

TÜKİB İLE KAZAKH INVEST ARASINDA İŞBİRLİĞİ MEMORANDUMU İMZALANDI

В рамках Казахстанско-турецкого бизнес-форума в присутствии Премьер-Министра Республики Казахстан Аскара Мамина и Вице-Президента Турецкой Республики Фуата Октая между Ассоциацией турецких и казахстанских бизнесменов (ТУКИБ) и АО «Национальная компания «Kazakh Invest» был подписан Меморандум о сотрудничестве.

Свои подписи под документом поставили Председатель Совета правления ТУКИБ Фырат Девелиоглу и Председатель Правления АО «НК «Kazakh Invest» Бауржан Сартбаев. ■

İstanbul'da gerçekleşen Türkiye - Kazakistan İş Forumu çerçevesinde Kazakistan Cumhuriyeti Başbakanı Askar Mamin ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın huzurunda Türk Kazak İş Adamları Birliği TÜKİB ile "Kazakh Invest" Ulusal Şirketi A.Ş. arasında İşbirliği Memorandumu imzalandı.

Memorandumu, TÜKİB adına Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu, Kazakh Invest adına da Yönetim Kurulu Başkanı Baurjan Sartbayev imza attı. ■

ТЮРКСКИЙ МИР В ГОД 10-ЛЕТИЯ ТЮРКСКОГО СОВЕТА

14 / 11 / 2019

В Алматы в Евразийском научно-исследовательском институте состоялась конференция экс-заместителя генерального секретаря ТЮРКСОЙ – доктора наук, профессора Фырата Пурташа на тему «Тюркский мир в год 10-летия Тюркского совета».

Среди участников конференции были Генеральный консул Турецкой Республики в г.Алматы Али Рыза Акынджи, председатель Попечительского совета МКТУ им. Х.А.Ясави Муса Ыылдыз, представитель Турецкого института стандартов в Казахстане Расим Ыылмаз, директор "Turkish Airlines" в Казахстане Хасан Саваш Эрден и Генеральный секретарь ТУКИБ Анзор Гусейнов.

На конференции были отмечены успехи, достигнутые Тюркским советом за 10 лет. Кроме того, говорилось о видении и миссии организации, ее значении на международной арене, инициативах и рекомендациях, высказанных на Бакинском саммите. ■

TÜRK KONSEYİ'NİN 10. YILINDA TÜRK DÜNYASI

Almatı'da Avrasya Araştırma Enstitüsü evsahipliğinde TÜRKSOY Eski Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. Fırat Purtaş tarafından "Türk Konseyi'nin (Keneşi'nin) 10 yılında Türk Dünyası" başlıklı konferans düzenlendi.

Konferansa Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Musa Yıldız, Türk Standartları Enstitüsü Kazakistan Temsilcisi Rasim Yılmaz, Türk Havyolları Kazakistan Müdürü Hasan Savaş Erden ve TÜKİB Genel Sekreteri Anzor Gusseinov da katıldı.

Konferansta, Türk Konseyi'nin 10 yılda elde etmiş olduğu başarılarına değinildi. Ayrıca, Konsey'in vizyonu ve misyonu, geleceği, uluslararası arenadaki önemi, Bakü zirvesinde ifade edilen düşünceler ve öneriler gibi konular üzerinde duruldu. ■

ТУРЕЦКИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ ПОДЕЛИЛИСЬ СВОИМИ МНЕНИЯМИ И РЕКОМЕНДАЦИЯМИ НА ALMATY INVESTMENT FORUM

27 / 11 / 2019

В Алматы состоялся Almaty Investment Forum – 2019, на пленарной сессии которого выступили аким г. Алматы Бакытжан Сагинтаев, управляющий Международного финансового центра «Астана» (МФЦА) Кайрат Келимбетов, экс-вице-премьер Турции Мехмет Шимшек, президент TAV Airports Сани Шенер и другие спикеры.

После открытия форума состоялась церемония подписания меморандумов о сотрудничестве между акиматом г. Алматы и компаниями, которые будут реализовывать новые проекты в городе. Подписано более 30 меморандумов на общую сумму 2,3 млрд. долл. США.

Алматы'да düzenlenen Almaty Investment Forumu - 2019' un açılış toplantısında Almaty Şehir Valisi Bakıtcan Sagintayev, Astana Uluslararası Finans Merkezi Yöneticisi Kayrat Kelimbetov, Türkiye'nin eski Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, TAV Airports Başkanı Sani Şener ve diğer davetli konuklar konuşma yaptı.

Açılıştan sonra Almaty Şehir Valiliği ile şehirde yeni projeler yapacak olan firmalar arasında işbirliği memorandumları imza töreni gerçekleşti. Toplam 2,3 milyar dolarlık projelerle ilgili 30'dan fazla memoranduma imza atıldı.

Bunların arasında hayata geçirilecek en büyük projeler TAV Airports (Almaty Uluslararası

Самые крупные из этих проектов – это проекты TAV Airports (расширение терминала Международного аэропорта Алматы, стоимость проекта 700 млн. долл. США) и Eksen Group (проект Downtown Almaty, стоимость проекта 300 млн. долл. США).

Меморандум об инвестициях в проект Downtown Almaty подписали председатель совета правления ТУКИБ Фырат Девелиоглу и заместитель акима г. Алматы Мухит Азирбаев. Проект, предусматривающий строительство многофункционального комплекса с апартаментами, бизнес-центром, отелем и торговым центром, придаст новый импульс городу Алматы.

Президентом TAV Airports Сани Шенером, заместителем акима г. Алматы Сапарбеком Туякбаевым и руководством Международного аэропорта Алматы был подписан меморандум о намерениях.

Церемония подписания двух документов состоялась в присутствии акима г. Алматы Бакытжана Сагинтаева и Генерального консула Турецкой Республики в г. Алматы Али Рыза Акынджи.

TÜRK İŞ ADAMLARI ALMATY INVESTMENT FORUMU'NDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİ PAYLAŞTI

Havalimanı, proje bedeli 700 milyon \$) ve Eksen Group'un (Downtown Almaty, proje bedeli 300 milyon dolar \$) projeleridir.

Downtown Almaty Projesi için yatırım memorandumu TÜKİB Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu ve Almaty Vali Yardımcısı Muhit Azirbayev imzaladı. Yaşam alanı, iş merkezi, otel ve alışveriş merkezinden oluşacak olan bu proje, Almaty'ya yeni bir ivme katacaktır.

TAV Airports Holding CEO'su Sani Şener, Almaty Vali Yardımcısı Saparbek Tuyakbayev ve Almaty Uluslararası Havalimanı arasında iyi niyet anlaşması imzalandı.

Her iki imza töreni Almaty Şehir Valisi Bakıtcan Sagintayev ve Türkiye Cumhuriyeti Almaty Başkonsolosu Ali Rıza Akıncı huzurunda gerçekleşti.

Bunun akabinde forum yuvarlak masa toplantıları formatında devam etti.

«
Downtown Almaty Projesi için yatırım memorandumu TÜKİB Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu ve Almaty Vali Yardımcısı Muhit Azirbayev imzaladı. Yaşam alanı, iş merkezi, otel ve alışveriş merkezinden oluşacak olan bu proje, Almaty'ya yeni bir ivme katacaktır.

После открытия форума состоялась церемония подписания меморандумов о сотрудничестве между акиматом г. Алматы и компаниями, которые будут реализовывать новые проекты в городе. Подписано более 30 меморандумов на общую сумму 2,3 млрд. долл. США.

Далее форум продолжался в формате «круглых столов».

Одна из сессий форума прошла под темой «Тренды недвижимости: Инвестиционный потенциал и новые технологии». На сессии, модератором которой выступил сопредседатель Calatrava Grace Майкл Селман, приняли участие заместитель акима г. Алматы Мухит Азирбаев, председатель совета правления, учредитель Eksen Group Фырат Девелиоглу, вице-президент Hill International Сердар Гючар, основатель KB Enterprises Тайлан Караманлы, председатель совета директоров холдинга BI Group Айдын Рахимбаев, председатель правления АО «Жилстройсбербанк Казахстана» Ляззат Ибрагимова, исполнительный директор Habib Syndicate Рао Халид Махмуд, исполнительный директор Eurasia Red Дмитрий Ревин, руководитель отдела стратегического консалтинга компании JLL Юлия Никуличева.

Председатель совета правления ТУКИБ Фырат Девелиоглу в своем выступлении отметил, что в Алматы и, в целом, в Казахстане потенциальными для инвестиций сферами являются сферы образования и здравоохранения. Кроме того, он сообщил о готовности турецких предпринимателей внести свой вклад в создание в Казахстане организованных промышленных зон по модели турецких ОПЗ. ■

Almaty Investment Forumu çerçevesinde düzenlenen yuvarlak masa toplantılarında birinin konusu “Gayrimenkul Sektöründeki Temayüller: Yatırım Potansiyeli ve Yeni Teknolojiler” oldu. Calatrava Grace Eşbaşkanı Michael Sellman’ın moderatörlüğünde gerçekleşen toplantıya, Almaty Vali Yardımcısı Muhit Azirbayev, TÜKİB Yönetim Kurulu Başkanı, Eksen Group kurucusu Fırat Develioğlu, Hill International Başkan Yardımcısı Serdar Güçar, KB Enterprises kurucusu Taylan Karamanlı, BI Group Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Rahimbayev, House Construction Savings Bank of Kazakhstan Yönetim Kurulu Başkanı Lyazzat İbragimova, Habib Syndicate (Pakistan) İcra Direktörü Rao Khalid Makhmud, Eurasia Red İcra Direktörü Dmitri Revın, Jll bölüm şefi Yuliya Nikulicheva konuşmacı olarak katıldı.

TÜKİB Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Develioğlu yaptığı konuşmada, Almatı’da ve genel olarak Kazakistan’da yatırım yapılabilecek alanların arasında eğitim ve sağlık sektörlerinin yer aldığını dile getirdi. Ayrıca, Kazakistan’da Türk tipi organize sanayi bölgelerinin kurulmasında Türk iş adamlarının katkıda bulunmaya hazır olduklarını ifade etti. ■

A STAR ALLIANCE MEMBER

UPGRADE TO BUSINESS CLASS AT CHECK-IN*

Every detail is designed to make your journey pleasant.

349 USD*

Comfortable Seat

Luxury Amenity Kits

TURKISH AIRLINES

Весь спектр
горнодобывающей
и строительной техники

**EURASIAN
MACHINERY**
Reliable Solutions

Головной офис:
Город Алматы
пр. Н. Назарбаева, 277/66
тел.: +7 727 344 33 66
e-mail: info@eurasiancm.com
EURASIANMACHINERY.KZ

HITACHI

Reliable solutions